

09.2023
JG 27
#06

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

VOLKSSTERRENWACHT MIRA

Naar de sterren kijken

JOURNALIST MICHAËL VAN DROOGENBROECK

'Deadlines zijn nodig,
anders doe je niets'

FRANK FOCKETEYN EN JAOUAD ALLOUL

'De lach en de traan
liggen dicht bij elkaar'

NIEUW DRIEJAARLIJKS FESTIVAL

De goede gist van
de Zennevallei

EEN FILMISCHE EXPO IN GAASBEEK

Vergeet mij niet

DE KETTING

Wout Beeckman (23) uit Groot-Bijgaarden werd door Lucas De Smet aangeduid om **de ketting** voort te zetten. Beeckman heeft een passie voor IT, scouting en gesjorde houtconstructies.

INHOUD

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 10 Figurant
- 12 Op verkenning
- 19 Bouwwerk
- 24 Cultuurinterview
- 26 Roadtrip langs de steenwegen
- 32 Gemengde gevoelens

‘Links is suiker, rechts is zout’

Wout Beeckman groeide op in Groot-Bijgaarden, waar hij nog bij zijn ouders woont. ‘Ik werk in Brussel als IT-consultant bij proximus. Ik los graag problemen op. In Groot-Bijgaarden is het echt aangenaam om wonen, net buiten de grootstad en voldoende groen. Als ik tot rust wil komen, dan loop door de velden richting Sint-Martens-Bodegem en Ternat. Twee keer per week het hoofd leegmaken.’

‘Het is fantastisch om zo dicht bij Brussel te wonen en tegelijk te kunnen genieten van het groene achterland. Ik woon maar enkele kilometers van Brussel-centrum. Daarom pendel ik met de trein naar het werk. Ik zou graag met de fiets rijden, maar dat vind ik voorlopig te onveilig. Met het openbaar vervoer raak je ’s avonds immers niet meer terug thuis. De trein stopt nogal vroeg met rijden. Jammer, want als je ’s avonds nog iets wil gaan eten ofzo, dan raak je niet meer op je bestemming.’

Scoutsfamilie

Beeckman heeft nog een grote hobby: scouting. Ondertussen is hij vijf jaar groepsleider van de scoutsgroep De Pelgrims in Groot-Bijgaarden. ‘Ik kom uit een echte scoutsfamilie. Mijn vader en mijn zus zijn groepsleider geweest. De scoutsgroep bestaat inmiddels vijftig jaar. Een echte familie. Iedereen kent iedereen. Eens scout, altijd scout. Je smeedt er vriendschapsbanden voor het leven.’

‘Het leukste vind ik om leider te zijn van de jongste groepen. Dan organiseer ik spelletjes waarbij ik mezelf helemaal inzet. Als de kinderen zien dat je je amuseert, dan spelen ze graag mee en is het spel geslaagd.’

Met de leden op stap gaan, is altijd plezant. Zo hebben we onze zoektochten, waarbij ze suiker of zout moeten proeven bij een splitsing van de weg. Is het suiker dan moeten ze naar links, is het zout dan gaat de tocht verder naar rechts. Ik hou wel van avontuur. Zo ben ik met mijn zus al liftend door Groot-Brittannië getrokken. Dat was een mooie reis.’

Trots op houten constructies

In de zomervakantie gaat Beeckman altijd op scoutskamp. ‘Dit jaar ging het richting Chimay. Het scoutskamp is het hoogtepunt van het jaar. Sjorren doe ik heel graag. Op kamp sjorren we constructies met houten balken waar we best trots op mogen zijn. Grote tafels, rekken en de slaappleaats. Die wordt gesjord bovenop de constructie waar er wordt gekookt. Op het hoogste punt is die vijf meter hoog, met een zeil erop. Dat is hoog en droog slapen. Niet iedereen is kandidaat om de hoogste balken te sjorren. Je mag geen hoogtevrees hebben.’ Daarnaast zet hij zich in voor het goede doel. ‘Eén keer per maand help ik als vrijwilliger mee bij de voedselbedeling in de Saviowijk in Dilbeek. Dat is echt nodig voor mensen die het moeilijk hebben.’

Toekomstplannen? ‘Ik ben nog aan het bekomen van de omschakeling van het studentenleven naar het werkleven. Ik ben snel aan de slag gegaan na mijn studies. Op termijn zou ik graag een appartement kopen ergens tussen Brussel-centrum en Groot-Bijgaarden. •

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

CULTUUR

‘Suspense is belangrijk in mijn foto's’

Fotograaf Koen Broos is vooral bekend van zijn foto's van podiumkunstenaars en theatergezelschappen. Maar hij maakt ook ander werk dat hij vastlegt in genummerde series, zoals zijn negende serie over de Baltische staten.

UIT IN DE RAND

EN OOK

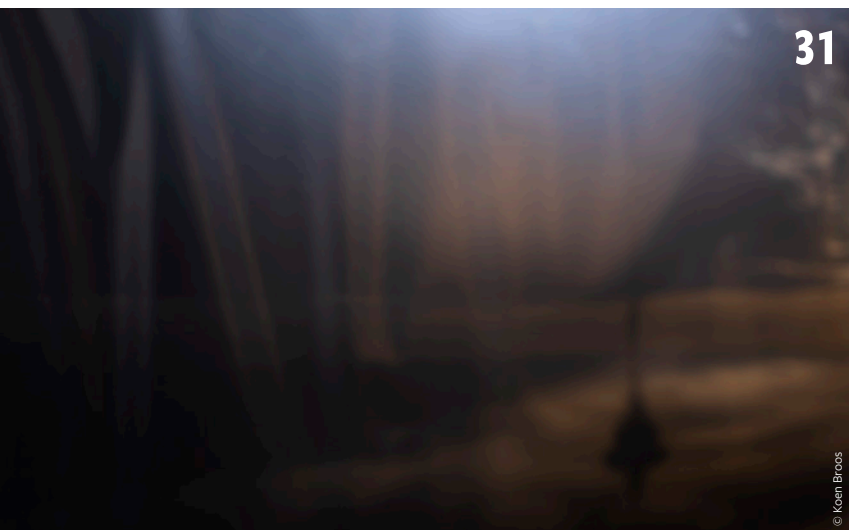
- 04 **Randlabeur**
Auto-industrie, de motor van de economie?
- 09 **Jonge wind**
Beloftevolle pianist Tom De Beuckelaer
- 13 **Randatlas**
Op bezoek in Zellik en Sint-Genesius-Rode

VERDELING RandKrant september wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wetzembeeck-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoeilaart.

Wonen is meer dan een dak boven het hoofd

Ecodorp Zuiderveld in Nijmegen (Nederland) is een toonbeeld van duurzaam, betaalbaar en verbindend wonen, en staat model voor ecologisch bouwen. Kunnen we er iets van leren?

'De lach en de traan liggen dicht bij elkaar'

Je vrij voelen om te zeggen wat je denkt en voelt. Frank Focketyn en Jaouad Alloul tonen je hoe je op die manier elkaar echt ontmoet. In Levenskunst kijken ze terug op de betekenisvolle momenten in hun leven.

Wat heeft zestig jaar faciliteiten ons gebracht?

Zestig jaar geleden werd in ons land de taalgrens vastgelegd en werden er in zes gemeenten van de Rand faciliteiten voor Franstaligen ingevoerd. Tot op vandaag werkt deze beslissing door in discussies over het taalgebruik in deze gemeenten. Maar waarover gaan die faciliteiten nu precies en hoe gaan we ermee om?

🕒 Stijn Peeters, Head of Mobility bij Toyota Motor Europe

Economie in de Rand

De motor van de economie

In deze aflevering van Randlabeur kijken we naar de auto-industrie. Met argusogen. Want iedereen herinnert zich nog het drama van Renault Vilvoorde. En zorgt de auto in de Rand ook niet voor bijzonder veel overlast? Maar als een sterke speler zoals de automobielsector mee de schouders zet onder vernieuwing en een andere mobiliteit kan het wel eens snel gaan. We steken ons licht op bij de R&D-afdeling van Toyota in Zaventem.

TEKST Jan Haeverans – FOTO Filip Claessens

We flitsen even terug naar de beginjaren van de auto-industrie. Een tijd waarin er in ons land flink wat automobielen werden gebouwd, ook in de regio rond Brussel. Zo was er de nu grotendeels vergeten autobouwer Fondu in Vilvoorde. In Zaventem had je de fabriek van het veel bekendere Excelsior, een merk dat zich naar verluidt qua uitstraling en kwaliteit kon meten met Minerva, wellicht de meest

legendarische Belgische auto ooit. Wagens werden toen op ambachtelijke wijze in elkaar gezet in vaak bescheiden ateliers. Wie handig was en genoeg kennis had van techniek kon zijn eigen automerk opstarten.

Traditionele automobielbouw

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er voor goed een einde aan die wonderjaren. Van

luxe voor de happy few werden auto's stilaan een massaproduct. Alleen grote merken die op grote schaal konden produceren overleefden. De Belgische automerken verdwenen zo goed als allemaal, maar de auto-industrie niet. Zo opende in 1948 Renault een fabriek in Vilvoorde. Of beter gezegd heropende, want sinds 1935 maakte de Franse autobouwer al op kleine schaal wagens in ons land, maar in de oorlog werd die eerste fabriek verwoest.

Renault Vilvoorde groeide gestaag en bereikte eind jaren tachtig zijn hoogtepunt toen er bijna 4.000 mensen in de fabriek werkten. Tot die dramatische 27 februari 1997. Totaal onverwacht kondigde *Parijs* de sluiting aan. Meer dan 3.000 mensen werden zonder boe of ba op straat gezet. Volgehouden acties van de vakbonden, gesteund door de politiek en het grote publiek, resulteerden uiteindelijk in een deftige ontslagregeling voor de getroffen werknemers. Dankzij begeleiding waren de meesten binnen de twee jaar weer aan het werk, de ouderen konden met brugpensioen.

In het kielzog van de sluiting kwam de Wet-Renault tot stand, waardoor de procedures voor een collectief ontslag verstrengd werden. Een wet die bovendien tot op het Europese niveau invloed heeft gehad op de regelgeving. Veel minder voorspoedig verliep de herinrichting van de terreinen en gebouwen. De versnipperde activiteiten op het voormalige fabrieksterrein zijn geen voorbeeld van een geslaagde reconversie. Voor de herinrichting van de CAT-site (grotendeels van Renault) lijken er nu eindelijk plannen te zijn die kans op slagen maken. Na meer dan een kwarteeuw. Uit wat er in Vilvoorde gebeurde, werden lessen getrokken voor de sluiting van andere autofabrieken in ons land, die helaas nog zouden volgen.

Onderzoek en ontwikkeling

Viel daarmee het doek over de auto-industrie in de Rand? Niet echt, want niet veel verder, in Zaventem, werkt Toyota intussen aan een heel ander verhaal. Daar is het Europese testcentrum van het Japanse automerk gevestigd, waar aan research en development (R&D) wordt gedaan voor ons continent. Het is dus geen autofabriek zoals in Vilvoorde destijds. Een en ander illustreert wat specialisten aan het begin van deze reeks

al zeiden: we evolueren in de Vlaamse Rand, en bij uitbreiding in het hele land, van een maakindustrie naar een kenniseconomie. Die is dan misschien minder zichtbaar en niet zo spectaculair, maar impact heeft ze zeker wel. In Zaventem werken zo'n 900 Toyota-werknemers, aangevuld met een groot deel tijdelijken naargelang de projecten. In de nabijgelegen hoofdzetel in Evere werken er nog eens zo'n 1.200 mensen. Bovendien kwam de Toyota Aygo X, een succesvol model in het moeilijke A-segment (de stadswagentjes), helemaal tot stand in de Zaventemse ateliers. Toch weer een beetje een Belgische auto dus. Ook de nieuwe generatie van de C-HR (een compacte SUV) is hier ontwikkeld. Wellicht zullen er in de toekomst nog meer modellen volgen.

Ga en kijk

'Ik ben blij dat je contact met ons hebt opgenomen', zegt Stijn Peeters, Head of Mobility bij Toyota Motor Europe (TME). 'We willen onze activiteiten graag wat meer bekendheid geven.' Al lijkt dat eenvoudiger dan het is. Het testcentrum is immers al jaren gehuld in een waas van geheimzinnigheid. Kwestie van geen bedrijfsgeheimen prijs te geven. Geen simpele opdracht, weet ook Peeters, want het R&D-centrum ligt nu niet bepaald op een verborgen en afgelegen plek. Het testparcours dat tot het complex behoort, ligt zelfs pal naast een landingsbaan van de luchthaven. Wie hier komt aanvliegen, kan dus zomaar een supergeheime *concept car* zien rondtoeren.

Daarom, en zeker ook omdat de wagens finaal gevalideerd worden op de openbare weg, is er een afdeling die zich bezighoudt met ze om te bouwen, zodat de prototypes er anders uitzien dan de wagens die uiteindelijk in de showroom belanden. Is die ligging op zo'n drukke, centrale plek dan geen handicap voor zo'n testcentrum? 'Integendeel. Toyota huldigt het *genchi genbutsu*-principe, wat je kunt vertalen als 'ga en kijk'. Bij problemen of opportuniteiten ga je het best ter plekke, op het terrein, om te zien wat er moet gebeuren. En daarvoor is onze ligging ideaal, zo vlak bij de luchthaven. De meeste Toyota-vestigingen liggen in een straal van zo'n 800 kilometer en kunnen we van hieruit snel bereiken. Al beperken we tegenwoordig wel het aantal verplaatsingen, in het kader van ecologie en duurzaamheid.'

Leverancier van mobiliteit

Bovendien wordt er op het R&D-centrum van Toyota heel wat geavanceerde technologie ontwikkeld en worden er Japanse wagens aangepast aan de Europese markt. Daarvoor is de nabijheid van een internationale stad als Brussel belangrijk. Peeters: 'In

“België, Brussel, de Rand beschouwen we als een nuttig laboratorium voor de mobiliteitsvraagstukken van vandaag.

België zijn er niet genoeg ingenieurs, dus we rekruteren in heel Europa en daarbuiten. Er werken hier meer dan zeventig verschillende nationaliteiten. Inclusiviteit is voor ons heel belangrijk. In dat kader proberen we ook meer vrouwen op de werkvloer te krijgen en steunen we initiatieven die de interesse van meisjes voor techniek stimuleren. Er is geen reden waarom vrouwen geen technische beroepen zouden uitoefenen. Ten slotte is de nabijheid van universiteiten en hogescholen een troef. Zo werken we bijvoorbeeld nauw samen met de KU Leuven. En door onze ligging in België vissen we ook niet in dezelfde talentenvijver als de Franse en Duitse constructeurs.'

Zelfs de vele verkeersproblemen in de regio zijn voor het Japanse automerk geen probleem. Integendeel. 'Van een pure autobouwer vervellen we stilaan naar een *mobilityprovider*. We verwelkomen deze moeilijke omgeving: de drukte in de Rand, grote delen van Brussel waar je maar 30 mag rijden,... Dit is voor ons een

ideaal laboratorium. In die zin is België ook representatief voor de uitdagingen in heel Europa. We proberen oplossingen te bedenken en klaar te stomen voor tal van mobiliteitsvraagstukken. Denk maar aan onze hybrides, elektrische wagens, fuel cell-technologie op waterstof,... Daarnaast is er ons mobiliteitsplatform KINTO dat inzet op deelsystemen en andere mobiliteitsoplossingen. Van Gen Z ziet maar liefst 55% zich immers niet meer als eigenaar van een auto. En dan denken we ook nog aan cargobikes, kleine elektrische wagentjes, enzovoort. We kunnen dus een heleboel oplossingen aanbieden op het moment dat de politiek mobiliteitsbeslissingen neemt.'

Verankeren

Intussen zijn we flink geëvolueerd sinds er een eeuw geleden in de regio auto's werden gebouwd in kleine ateliers. Van de grote autofabrieken in ons land zijn alleen Volvo in Gent en Audi (tevooren Volkswagen) in Vorst overgebleven. Na Renault Vilvoorde sloten immers ook Ford Genk en Opel Antwerpen. Het R&D-centrum van Toyota heeft geen plannen om te verkassen. 'Zeker niet. We willen ons nog meer verankeren. We hebben hier een enorme investering gedaan en een *state-of-the-art infrastructure* ontwikkeld. Wie wil zien wat er allemaal uit onze koker komt, kan bijvoorbeeld volgend jaar de Olympische en Paralympische Spelen in Parijs in het oog houden. Wij zijn al enkele jaren hoofdsponsor en net zoals in Tokio 2020 willen we daar graag inspireren met creatieve mobiliteitsoplossingen en onze nieuwste technologieën.' ●

DE Der Motor der Wirtschaft

Im Automobilssektor hat sich viel verändert, seit vor einem Jahrhundert in kleinen Werkstätten in dieser Region Autos gebaut wurden. Von den großen Autofabriken in unserem Land sind nur noch Volvo in Gent und Audi in Forest übrig geblieben. Schließlich wurden nach Renault Vilvoorde auch Ford Genk und Opel Antwerpen geschlossen. Das hat eine Menge Narben hinterlassen. Aber seither hat der Sektor die technologische Wende vollzogen, um den neuen Mobilitätsanforderungen gerecht zu werden. Das ist mit viel Geheimniskrämerei verbunden. Doch Toyota in Zaventem sieht unsere Region als Labor. ‚Vom reinen Autobauer mausern wir uns allmählich zu einem *Mobilitätsprovider*. Wir begrüßen dieses schwierige Umfeld: die Staus in der Rand, weite Teile von Brüssel, in denen man nur 30 fahren darf ... In diesem Sinne steht Belgien stellvertretend für die Herausforderungen in ganz Europa‘, sagt Stijn Peeters, Head of Mobility bei Toyota Motor Europe.

© fc

Forse toename defecte bussen

VLAAMSE RAND In de eerste vijf maanden van 2023 moest De Lijn in de vervoersregio Vlaamse Rand 15.535 van de 541.222 geplande busritten (2,87%) schrappen. Verhoudingswijs is dat een verbetering in vergelijking met 2022 toen 3,26% van de busritten werd geschrapt. De belangrijkste oorzaken zijn stakingen en een tekort aan buschauffeurs. Voor een deel kunnen de bussen niet uitrijden omwille van technische problemen. Uit het antwoord van Vlaams minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open VLD) op een schriftelijke vraag van Jos D'haese (PVDA) blijkt dat het aantal mankementen aan bussen de jongste jaren fors toeneemt. In 2020 werden er in de Vlaamse Rand 1.033 busritten om technische

redenen geschrapt. In 2021 waren er dat 1.328, in 2022 2.379 en in de eerst vijf maanden van 2023 1.542. Het gemiddeld aantal bussen dat per dag in panne lag, kent een stevige stijging. In het onderhoudscentrum van Dilbeek steeg dat van 9,61 bussen per dag in 2021 tot 13,04 in 2022, in Grimbergen van 14,59 tot 22,47, in Vilvoorde van 7,49 tot 8,24. Enkel in Overijse verbeterde de situatie van 6,68 tot 5,47. Het wekt dan ook geen verwondering dat de tevredenheid van de busreizigers in 2022 verder afnam. De belangrijkste reden voor de ontevredenheid is de gebrekkige stiptheid. Terwijl in 2021 nog 50% van de reizigers vond dat bussen en trams voldoende op tijd reden, zakte dat aandeel vorig jaar naar 45%. – LVH

Bijzondere beeldentuin

ALSEMBERG Tijdens de eerste twee weekends van september opent de Tuin der Onlusten in Alseberg opnieuw de poorten. De bijzondere beeldentuin toont werk van Al Balis, Beg-Tsé, Medhi Khammal en Nora De Rycke. 'De Tuin der Onlusten is een blikvanger tijdens wandelingen in de prachtige natuur tussen Zenne en Zoniën', vertelt Al Balis. 'Veel mensen kijken door de omheining langs de straatkant en zijn nieuwsgierig om binnen te komen. Daarom openen we een keer per jaar de tuin. Je kan er rustig wandelen, verpozen en de ogen de kost geven. Door de onderwerpen, de voorstellingen, de vormtaal, het kleurgebruik is het een omgeving die resoneert met wat we meemaken in het leven. Het gaat vaak om de interactie en integratie van kunst met de natuur.' Wie gaat kijken naar de kleurrijke beelden, objecten en installaties zal merken dat de Tuin der Onlusten zijn naam niet gestolen heeft. – TD

i Je kan de Tuin der Onlusten in de Klutsstraat 24 in Alseberg bezoeken op 2, 3, 9 en 10 september van 11 tot 18 uur. Meer info: tuideronlusten.blogspot.com

© dl

© d1

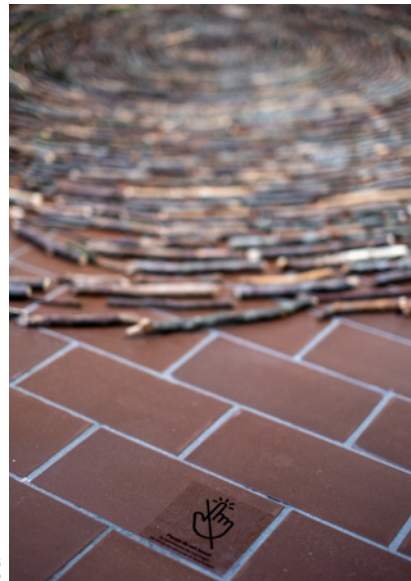
Waarom Nederlands leren?

BRUSSEL Brusselaars leren Nederlands met een zeer persoonlijk en concreet levensdoel voor ogen. Dat blijkt uit een rondvraag van het Huis van het Nederlands Brussel bij meer dan 4.000 cursisten Nederlands. 'Of dat doel nu te maken heeft met werk, kinderen, vrijetijd of een ander aspect, wij moeten samen met onze partners cursisten helpen om dat doel scherp te houden en hen alle kansen geven om Nederlands te spreken buiten de klas', zegt Patrick Manghelinx, algemeen directeur van het Huis van het Nederlands Brussel. Volgens Vlaams minister van Samenleven Bart Somers (Open VLD) toont het onderzoek aan dat mensen Nederlands leren met het oog op een betere toekomst. 'Een job staat daarbij op nummer 1. Er staan veel vacatures open voor Nederlandstalige jobs in Brussel, maar ook in Vlaanderen. Nederlands leren biedt hen meer kansen en dat is zeer positief. Hier verder op inzetten kan onze arbeidsmarkt enkel versterken.' - TD

De wereld begrijpen

DWORP In het Centrum voor Jeugd, Kunst en Creatie Destelheide in Dworp loopt nog tot 23 november de expo CONNECTIONS van Filip Wierzbicki-Nowak. Het werk van de Poolse kunstenaar was eerder al te bezichtigen in onder meer Japan, Duitsland en de Verenigde Staten. 'Dit is mijn eerste solotentoonstelling in België', vertelt Filip Wierzbicki-Nowak, die een tijdlang als artiest in huis in Destelheide resideerde. 'Ik trok onder meer naar Brussel, Waterloo, Baarle en Ieper en ging op zoek naar de connectie van die plekken met mijn thuisland Polen.' Wierzbicki-Nowak werkt als beeldend kunstenaar met verschillende media. 'Het verhaal dat ik wil vertellen primeert. Soms lukt dat het best met schilderkunst, soms via video of installatiekunst. Ik wil met mijn verhalen vooral een kader scheppen om de wereld te begrijpen.' - TD

Tot 23 november kan je de expo CONNECTIONS elke weekdag gratis bezoeken van 9 tot 17 uur in Destelheide, Destelheidestraat 66, Dworp, www.destelheide.be

© p1

- De provincie Vlaams-Brabant en het Regionaal Landschap Brabantse Kouters hebben extra winterslaapplaatsen voor vleermuizen gemaakt in het Tuchthuis in **Vilvoorde**, de kelder van Domein 3 Fontein, een keldercomplex in **Kraainem** en een bunker op het militair domein in Melsbroek.
- In **Asse** vinden de gemeenteraadszittingen plaats in het Oud Gasthuis omdat in het gemeentehuis een deel van het plafond is losgekomen.
- Een 70-tal artsen gaan vanaf 1 september de huisartsenwachtpost Druivenstreek open houden. Inwoners van **Wezembeek-Oppem**, **Kraainem**, **Hoeilaart**, **Overijse** en **Tervuren** kunnen er in het weekend terecht.
- Het creatief atelier 't Verloren Uurke in **Meise** moet worden gerenoveerd. Alle activiteiten verhuizen in tussentijd naar de OCMW-campus.
- De site achter de sportschuur in **Wolvertem** wordt gerenoveerd.
- **Zaventem** zoekt een diervriendelijke oplossing voor de overpopulatie van Canadese ganzen in het gemeentelijk park Mariadal.
- In **Halle-Vilvoorde** is er volgens cijfers van de VDAB een tekort van 365 leerkrachten. Dat is één vijfde meer dan vorig jaar.
- Tot begin oktober werkt het Agentschap Wegen en Verkeer aan het op- en afrittencomplex in **Beersel** om de verkeerssituatie overzichtelijker en veiliger te maken.
- De renovatie aan het viaduct van **Vilvoorde** is gestart. De werken zullen acht jaar duren.
- Het Pierebad in **Grimbergen** tekende in juli 21,5% meer bezoekers op in vergelijking met juli vorig jaar.

Copains du Vélo rijden Merckx achterna

VLAAMSE RAND Zeven vrienden uit de Vlaamse Rand hebben onlangs de Vuelta van 1973 gereden, exact 50 jaar nadat Eddy Merckx die Ronde van Spanje won. '3.200 km in 17 dagen door dat prachtige land, het was een onvergetelijke ervaring', blikt Marc Boets van de Copains du Vélo terug. 'De etappes moesten we hier en daar wat aanpassen omdat sommige wegen intussen snelwegen zijn geworden. Maar alles is perfect volgens plan verlopen, het weer zat mee en we zijn alle zeven samen over de finish gekomen.' Met hun fietsavontuur zamelden de zeven vrienden geld in voor de strijd tegen DFNA9. 'Mijn vrouw en zoon lijden aan die vrij onbekende erfelijke ziekte die het gehoor en het evenwicht aantast', vertelt Boets. 'De organisatie *De negende van* zamelt geld in voor het onderzoek naar de aandoening en dat willen we steunen. We hebben intussen al zo'n 15.000 euro opgehaald, maar er mag natuurlijk nog altijd bij.' - TD

Het verslag van de Vuelta door de Copains du Vélo kan je lezen op www.copainsduvelo.be. Daar vind je ook alle informatie over hoe je de organisatie kan steunen.

- Vier jaar nadat de Belgische voetbalbond definitief de stekker trok uit het Eurostadion-project op parking C in **Grimbergen** liggen de stad Brussel en de projectontwikkelaars nog steeds in onmin met elkaar.
- In **Sint-Genesius-Rode** is de Nederlandstalige eenheidslijst Engagement 1640 uit elkaar gevallen.
- De deputatie van de provincie Vlaams-Brabant keurde de vergunningsaanvraag goed om een batterijpark te bouwen op de site van de huidige gascentrale in **Vilvoorde**.
- In **Zellik** is het openbaar onderzoek gestart voor de bouw van twee windturbines aan de industriezone Broekooi. Ook aan het Heierveld in **Mollem** zijn er plannen voor een nieuwe windturbine.
- Om een nieuwbouw te kunnen realiseren, verhuist de kringwinkel ViTeS aan de Mechelsesteenweg in **Vilvoorde** tijdelijk naar een gebouw achteraan op hetzelfde terrein.
- Na meer dan 50 jaar sluit jeugdhuis 't Sloefke in **Wolvertem** de deuren. Er komt een woonproject.
- De federale overheid betaalt al meer dan twee jaar 50.000 euro per week aan **Grimbergen, Machelen, Meise, Wemmel** en **Vilvoorde** omdat de rechtbank oordeelde dat de vliegtuigen boven die gemeenten er onwettig zouden vliegen. De gemeenten hebben ondertussen 4,4 miljoen euro aan dwangsommen ontvangen.
- De oud-scouts van **Grimbergen** en pater Karel Stautemas hebben tot nu toe negen ziekenwagens naar Oekraïne gebracht.
- Tijdens de zomervakantie sloegen de gemeenten **Grimbergen** en **Zaventem** de handen in elkaar voor de organisatie van de gemeentelijke G-sportkampen voor kinderen en jongeren.
- Binnenkort komt er één distributienetbeheerder voor elektriciteit en gas in **Halle-Vilvoorde**: Fluvius Halle-Vilvoorde.
- De provincie Vlaams-Brabant wil via het project WaterWijs land- en tuinbouwers aanzetten tot een slimme wateropvang, zuinig watergebruik en het versterken van het waterevenwicht. - JH

© dt

①

Boos over herinrichting Ring

VILVOORDE De stad Vilvoorde geeft een negatief advies over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) dat nodig is voor de herinrichting van het noordelijke deel van de Brusselse Ring. Een groot deel van de bestemmingswijzigingen zijn voorzien op het grondgebied van Vilvoorde. 'Het voelt alsof De Werkvennootschap doof en blind blijft voor de opmerkingen die de stad al eerder heeft onderbouwd. Er werden een aantal beperkte verbeteringen aangebracht in vergelijking met de vorige versie, maar op een reeks fundamentele opmerkingen weigert men in te gaan', vindt burgemeester Hans Bonte (Vooruit). 'Zo miskent het GRUP nog altijd de grote gevolgen voor het onderliggende verkeersnet in onze stad. Denk maar aan de jarenlange werken op het viaduct. Die riskeren het lokaal verkeer zwaar te verstoren. Ook de geluidshinder en de milieuhinder door de capaciteitsverhoging op het viaduct worden compleet onderschat. Komt daar nog bij dat jarenlang belangrijke zones in de stad worden herbestemd tot werfzones. Begrijpe wie kan: enerzijds investeert de Vlaamse overheid in tal van stadsvernieuwingprojecten om oude industriële sites te saneren en om te bouwen tot aantrekkelijke woongebieden, maar tegelijk wil men in het kader van de werken aan de Ring Vilvoorde opzadelen met enorme werfzones in de directe nabijheid van woongebieden', aldus Bonte. Het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid zal nu alle ingediende bezwaarschriften en adviezen analyseren. - TD

Wonen in eigen streek

VLAAMSE RAND De Vlaamse regering heeft bepaald welke gemeenten in aanmerking komen voor de maatregelen die voorzien zijn in het nieuwe decreet Wonen in eigen streek. Dat decreet geeft lokale besturen de mogelijkheid om private kavels of woningen voor te behouden voor wie een band heeft met de gemeente. Gezien de torenhoge grond- en woningprijzen is Halle-Vilvoorde goed vertegenwoordigd in het lijstje van Vlaamse gemeenten die in aanmerking komen. Van de 95 gemeenten zijn er 26 uit de regio: Kraainem, Wezembeek-Oppem, Sint-Genesius-Rode, Overijse, Linkebeek, Hoeilaart, Wemmel, Meise, Zaventem, Kampenhout, Steenokkerzeel, Pepingen, Dilbeek, Lennik, Beersel, Grimbergen, Zemst, Merchtem, Asse, Roosdaal, Kapelle-op-den-Bos, Drogenbos, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat en Vilvoorde. 'De lokale besturen kunnen een voorrangbeleid voeren voor inwoners als ze aan minstens drie voorwaarden voldoen: ze moeten de afgelopen 10 jaar minstens 5 jaar ingeschreven geweest zijn in de gemeente of in een Vlaamse buurgemeente, ze mogen nog geen onroerend eigendom bezitten en ze mogen geen te hoog inkomen hebben', legt Vlaams minister van Wonen Matthias Diependaele (N-VA) uit. 'Voor deze groep kunnen lokale besturen een financiële tussenkomst doen: de gemeente staat in voor 50 tot 100 procent van het grondaandeel van een woning.' De lokale besturen kunnen daarvoor rekenen op financiële steun van de Vlaamse regering. Een aantal gemeentebesturen lieten al weten dat de maatregel financieel niet haalbaar is. - TD

②

© tc

‘Kunst vertelt ons wie we zijn’

Tom De Beuckelaer (24) uit Tervuren is één van de grote pianotalenten in België. Hij treedt al op vanaf zijn zesde en won ondertussen tal van internationale prijzen. Ook tijdens zijn studies aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel reist hij veelvuldig naar het buitenland. Tussen een reis naar China en Italië in konden we hem strikken voor een gesprek.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘Tijdens een concert. Als artiest en als luisteraar. Muziek maakte mij altijd al gelukkig. Na het beluisteren van mijn favoriete artiesten krijg ik een extreem gelukkig gevoel. Dat heb ik ook wanneer ik de blijde gezichten en het gejuich van het publiek zie bij mijn eigen optredens. Het is mijn passie en doel om mensen gelukkig te maken met muziek.’

Wat zou je meteen doen als je eerste minister was?

‘Moeilijk te beantwoorden, want ik heb geen enkele ervaring in de politiek. Mocht ik toch iets kunnen beslissen dan zou ik meer investeren in kunst omdat kunst een essentieel onderdeel is van onze samenleving. Het is een weerspiegeling van onze maatschappij. Ik geef vaak lezingen-recitals in plaats van gewoon mijn stukken te spelen zonder enige context. Hierdoor leren mensen de achtergrond van veel meesterwerken kennen, en die is vaak essentieel om ze echt te begrijpen. Door meer te investeren in cultuur stijgt de kennis in het algemeen en verrijken we de maatschappij. Kunst vertelt ons wat we waren, wie we zijn en wat we zullen zijn.’

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen, behalve je smartphone?

‘Mijn piano, een Steinway concertvleugel. Wat in het begin een gewoon instrument was, is intussen mijn beste vriend geworden. Ik zit er

elke dag uren aan, zo lang mijn theoretische vakken aan het conservatorium dat toelaten. Maar om eerlijk te zijn: minder tijd aan de smartphone besteden, zou ook wel mogen.’

Wat is het beste dat de digitale wereld heeft voortgebracht?

‘Dat je alle mogelijke informatie heel snel kan opzoeken. In de tijd waarin mijn muziekleerkrachten jong waren, moesten we voor opnames van grote orkesten, zoals de Berliner Philharmoniker, nog cassettes of platen kopen. Nu kan iedereen met zijn smartphone heel makkelijk naar muziek op topniveau luisteren.’

Wat wil je later worden?

‘Concertpianist. Al is dat iets waar alleen de top van de top dagelijks kan van leven. Zolang mijn job inhoudt dat ik veel piano kan spelen, zal je mij niet horen klagen.’

Doe eens een toekomstvoorspelling?

‘Ik wil afstuderen als Master aan het conservatorium van Brussel en daarna hopelijk nog een postgraduaat in Londen. Waar ik zeker van ben, is dat ik in de toekomst de eigenaar van een kat zal worden.’

Wat was er vroeger beter?

‘Authenticiteit in de kunst. Als men bijvoorbeeld naar muzikanten van de vorige generaties luistert, kan je ze heel duidelijk en bijna blindelings van elkaar onderscheiden.

Pianisten als Svatoslav Richter en Arthur Schnitke, violisten als Yehudi Menuhin en Isaac Stern hadden allemaal een unieke toon. Vandaag wordt er te veel gekopieerd en gestudeerd op basis van wat een ander doet. Ik ben hier zelf ook schuldig aan. Ik probeer mezelf eraan te herinneren dat je uitdrukking in de kunst heel uniek kan zijn, en eigenlijk alleen uit jezelf kan komen.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Het park van Tervuren, mijn wekelijkse jogging-spot. Ik fiets er vaak voorbij tijdens het pendelen naar het centrum van Brussel. Ik begrijp dat het Afrikamuseum een koloniale geschiedenis heeft en dat de doeleinden ervan niet rechtvaardig waren. Daarom is het een belangrijke plek om onze koloniale geschiedenis goed te leren kennen en te leren van onze fouten. Toch kan ik de architectuur van het gebouw en de charme van het park zeer appreciëren.’

Tom De Beuckelaer is één van de artiesten tijdens het feestelijke openingsconcert *Tervuurs Talent* van CC De Warandepoort. Gastheer en pianist Waldo Geuns presenteert tien lokale toptalenten uit de klassieke muziek, jazz en wereldmuziek. ●

ZA – 23 SEP – 20.30

Tervuurs Talent
seizoensopener

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

‘Deadlines zijn nodig, anders doe je niets’

Een vriendelijke stem, een bescheiden uitstraling, een heldere uitleg over het politieke en economische nieuws. Dat is vrt-journalist Michaël Van Droogenbroeck. Zijn expertise is het financieel-economische nieuws, maar het had ook helemaal anders kunnen lopen. Begrafenisondernemer bijvoorbeeld.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Met de lezing *Investeren in de tweede helft van je leven toerde je door de Rand. Wat is het beste advies dat je kan geven?*

‘Goed nadenken. Wat doe je met het geld dat je niet meteen uitgeeft? Er is geen juist of fout antwoord. Dat is voor iedereen verschillend, omdat de situatie voor iedereen anders is. Sommigen willen liefst geen risico nemen, anderen wat meer. Jezelf goed informeren en goed nadenken, dat is de rode draad. Ik heb er, samen met Knack-journalist Ewald Pironet, ook een reeks boeken over geschreven, want onze financiële geletterdheid is heel beperkt. Voor alle duidelijkheid: het gaat niet enkel over beleggen, wel dat je op veel momenten in je leven financiële keuzes maakt waar je niet altijd bij nadent. Aanreiken wat bij al die keuzes de consequenties zijn, wat de opties, de voor- en nadelen en de mogelijkheden, dat is wat ik met die lezingen en het boek wil doen.’

Jij hebt geen economie maar sociologie gestudeerd.

‘Ik heb getwijfeld tussen de twee, maar dat is ondertussen alweer 25 jaar geleden. Voor mij

raken die twee elkaar. Sociologie gaat over hoe mensen samenleven, economie maakt daar een wezenlijk onderdeel van uit. Die twee sluiten elkaar dus zeker niet uit. En er zit ook een element van psychologie in, niet te vergeten. Uiteindelijk had ik gewoon een brede interesse en wilde ik graag weten hoe de wereld in elkaar zat.’

Is het toeval dat je de economie-specialist van de vrt bent geworden?

‘Niet echt. Toen ik in 2005 door het journalistenexamen was geraakt, had ik aangeboden dat ik dat graag wilde doen, samen met politieke verslaggeving. En dan is het altijd een beetje afhankelijk van het toeval, van hoe de bal rolt. Ik ben met politieke verslaggeving begonnen, maar in 2008 werd het politieke nieuws overheerst door de bankencrisis, zodat ik meer de economische kant opging. Het economische verhaal heeft trouwens veel raakvlakken met de politieke verslaggeving. Ik vind het fijn dat ik daar nooit een radicale keuze in heb hoeven te maken. Het is vaak beide. Dat merk ik nu ook met de discussies over de rente op spaarboekjes. Dat is een economische discussie, maar net

zo goed een politieke. Die twee werelden liggen heel dicht bij elkaar.’

In de tuinbouw gaan zoals je vader was geen optie, ook al ging het om een familiebedrijf dat van generatie op generatie verder ging?

‘Nee. Mijn papa wilde dat niet. Hij heeft weliswaar zelf de traditie van onze voorouders voortgezet en heeft het bedrijf mooi uitgebouwd, maar ik denk dat het mij daarvoor ontbrak aan een stel goede handen. Daarnaast hebben mijn mama en papa altijd aangegeven – en ik heb dat met eigen ogen gezien – dat het verschrikkelijk hard werken is, ook fysiek. Ik denk dat ze het niet zo erg vonden dat wij een ander pad kozen. Ik weet het, familiebedrijven gaan vaak over op de

De Vlaamse Rand heeft een stukje eigenheid die moeilijk te omschrijven is. Je moet er bijna wonen om te begrijpen wat dat is.

volgende generatie, maar in dit geval is het een afgesloten hoofdstuk. De straat waar we woonden, was ooit de landbouwgrond van mijn overgrootouders, heel mijn familie heeft daar gewoond en gewerkt, andere familieleden hebben ook nog tuinbouwbedrijven gehad, maar dat is stilaan gedaan. De serres die er stonden zijn bijna allemaal afgebroken. Het stopt bij deze generatie.’

Vind je dat jammer? Die land- en tuinbouw geeft het Pajottenland een heel eigen, uitgesproken karakter.

‘Echt voorbij is het niet. Vanuit het huis waar mijn ouders wonen, kijk je uit op het kerkje van Sint-Anna-Pede. Op de plaats waar het huis van mijn grootouders stond, moet Breughel ooit zijn *Parabel der blinden* hebben geschilderd. Het is niet voorbij, het blijft allemaal gewoon evolueren. Dat Pajottenland gaat gelukkig nooit weg. Ik ben gefascineerd door Breughel omdat er zoveel elementen van mijn geboortestreek in zijn werk voorkomen. Er is ook een hele mooie Breughelwandeling. Voor die *Parabel der blinden* haalde hij inspiratie in Sint-Anna-Pede. Ik heb mijn grootvader ooit horen

FR ‘Les échéances sont nécessaires, sinon on ne fait rien’

Michaël Van Droogenbroeck, journaliste de la vrt, fait le tour du Rand avec son livre *Investir dans la seconde moitié de sa vie*. Quel est son meilleur conseil? ‘Bien réfléchir. Que faire de l’argent que l’on ne dépense pas tout de suite? Il n’y a ni bonne ni mauvaise réponse car elle est différente pour chacun. La situation diffère d’une personne à l’autre. Si certains préfèrent ne pas prendre de risques, d’autres préfèrent en prendre un peu plus. Avec Ewald Pironet, journaliste de Knack, j’ai écrit une série de livres à ce sujet. Il ne s’agit pas seulement d’investissements, mais plutôt du fait qu’à de nombreux moments dans la vie, on fait des choix financiers auxquels on ne réfléchit pas toujours’. Télévision, radio, conférences, rédaction de livres. Comment gère-t-il cela en termes d’échéances? ‘C’est précisément ça qui m’aide à bien travailler. Lorsque je suis soumis à un délai, je parviens à travailler efficacement et rapidement.’

vertellen dat er daar een blindengesticht moet zijn geweest. Dat is het mooie aan de geschiedenis, dat je in kunst het verleden terug kan zien. Als je die wandeling doet, moet je soms wel even zoeken waar Breughel te vinden is, maar op andere plaatsen is dat heel duidelijk.'

Je vrouw, Annelies Van Herck, is als nieuwsanker een bekend gezicht. Voelt het soms een beetje als meneer Van Herck?

'(lacht) Nee. Wij doen gewoon ons werk. Voor mij is mijn job gewoon mijn job, daar is niks speciaal aan. Voor haar is dat ook zo.'

Jullie werken allebei bij de vrt. Is het dan niet moeilijk om niet over het werk te praten? Als journalist ben je sowieso al altijd met de actualiteit bezig.

'Nee, dat maakt het net boeiend. We doen allebei andere dingen. Ik begeleid bijvoorbeeld ook begrafenis hier in Overijse. We hebben gelukkig ook wel wat anders om over te praten.'

Begravenissen?

'Ik wou eigenlijk begrafenisondernemer worden, ik heb die opleiding gevolgd 25 jaar geleden. Ik heb als student, en toen ik net werkte, een hele tijd bij een begrafenisondernemer meegewerkt. In de coronatijd sprak een vriend, die een uitvaartcentrum heeft, me aan. Of ik geen begravenissen aan elkaar wou praten? Ja, dat wilde ik wel. Dat is iets wat ik graag doe.'

Je werkt ook voor de radio. Radio of tv: wat doe je het liefst?

'Ook daar ben ik blij dat ik niet hoeft te kiezen. Als jongeling heb ik meegewerkt aan de vrije radio Pajottenland. Zo is mijn carrière begonnen. Ik had een passie voor radio, en die heb ik nog altijd. Ik kan radio en tv combineren, die twee vullen elkaar aan.'

Televisie, radio, lezingen, boeken schrijven. Hoe speel je dat klaar qua deadlines?

'Dat is net hetgeen wat mij helpt om goed door te werken. Als ik tegen een deadline aan moet werken, lukt het me om efficiënt en snel te werken. Als ik zeeën van tijd heb, merk

ik dat dat veel moeilijker is. Dat is het drama van een journalist: deadlines zijn nodig, anders doe je niets.'

In eerste instantie zag het ernaar uit dat je een academische carrière zou hebben. Je hebt een aantal jaren gewerkt aan een doctoraat. Hoe kijk je terug op die tijd?

'Daar waren misschien te weinig deadlines. (lacht) Het was een evidentie eigenlijk. Ik heb sociologie gestudeerd, dan was het niet onlogisch dat je aan de universiteit bleef werken en daar onderzoek deed en een doctoraat probeerde te halen. Je had daar een hele grote vrijheid om zelf je tijd in te vullen. Achteraf denk ik dat ik daar toen te jong voor was en dat het te vaag was op lange termijn. Het was niet echt mijn ding. Die gigantische vrijheid, niet zo heel veel begeleiding, vage deadlines: voor mij was dat een beetje een gouden kooi. Mijn project liep ten einde net toen ik slaagde voor het journalistenexamen. Eigenlijk ben ik blij dat het zo is gelopen, anders zou ik niet weten wat ik nu zou doen. Dat is het probleem van veel doctorandi en post-docs: als je niet doorgaat in de academische wereld – waar er niet zo heel veel plaatsen vrij zijn – voelt het een beetje als ter plaatse blijven trappelen.'

📍 **NAAM** Michaël Van Droogenbroeck – **WOONPLAATS** Overijse – **BEROEP** vrt-journalist

Je woont nog steeds in de Vlaamse Rand. Hoe belangrijk is die voor jou?

'Op een korte periode in Brussel na heb ik altijd in de Vlaamse Rand gewoond. Ik ben opgegroeid in het Pajottenland en nu woon ik in de Druivenstreek. Die kende ik vroeger niet zo. Da's een beetje het rare aan die Vlaamse Rand: het ligt allemaal rond Brussel, maar het is heel divers. Vanuit Dilbeek was ik zelden of nooit in Overijse geweest. Toch heeft de Vlaamse Rand een stukje eigenheid die moeilijk te omschrijven is. Je moet er bijna wonen om te begrijpen wat dat is. Mijn vrouw is uit de Kempen. Zij snapte aanvankelijk niet waar ik het over had. Nu wel. Het is eigenlijk heel bijzonder: je rijdt de Ring af, het platteland in, en toch zie je Brussel liggen. Voor veel Vlamingen is Brussel een stad ver weg. Dat was het voor mij nooit. Als kind ben ik in Brussel naar school geweest. Brussel is op heel veel manieren vlakbij, en toch is het een andere wereld. Misschien is het dat wat wonen in de Vlaamse Rand zo bijzonder maakt? ●

DO – 9 NOV – 20.00

Investeren in de tweede en derde helft van je leven

Michaël Van Droogenbroeck

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

De goede gist van de Zennevallei

Na de beestjes voor het bier, de beestjes voor het lichaam en de geest. Het nieuwe driejaarlijkse totaalevenement GIST zorgt in het najaar voor de eerste keer voor culturele en culinaire verlossing. Meteen kan ook een wat vergeten streek in volle expansie in de kijker worden gezet. Laat het gisten!

TEKST Herman Dierickx – FOTO Filip Claessens

Al eeuwenlang zitten er allerlei speciale gisten en bacteriën in de lucht boven de zuidelijke Zennevallei. Daar deed de mens zijn voordeel mee, onder meer door speciale brouwprocessen voor de productie van unieke bieren als geuze en lambiek. Daar krijgen we zelfs regelmatig internationale prijzen voor. En nu is daar GIST, het nieuwe totaalevenement in de Zennevallei. De mens neemt het om de drie jaar over van de natuur en lanceert creatieve projecten die allemaal verband houden met de unieke locatie die de Zennevallei al zolang is.

De gemeenten Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en Halle slaan, samen met de Vlaamse overheid, de provincie Vlaams-Brabant, het Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei, Strategisch Project Zennevallei, Zender, Felix Art & Eco Museum, Het huis van Herman Teirlinck en verschillende privépartners, de handen in elkaar om een mooi en gevuld programma te presenteren. De Vlaamse overheid heeft hiervoor via het Vlaams Randfonds 750.000 euro over, de drie gemeenten samen 360.000 euro.

Coördinator Sylvie Erzeel: ‘GIST vertrekt vanuit de lokale eigenheid van de zuidelijke Zennevallei, maar mikt ook nationaal. We mogen trots zijn op deze regio met heel wat verscholen mooie plekjes. We nemen de bezoeker mee in de natuur en de oude industrie. We hebben erfgoedlocaties, ambachten, artistiek talent en een sterke programmatie. En natuurlijk vergeten we de culinaire troeven niet.’ De verstelijking raakt het landelijke. Of is het omgekeerd? Alleszins: de Zenne baant zich kronkelend een weg. De rivier verdient opnieuw meer aandacht in het hele proces van streekontwikkeling.

Eigenzinnige blik

Op 26 augustus werd het startschot gegeven op de Catala-site in Drogenbos. Daarvoor zijn we hier te laat natuurlijk, maar niet getreurd de vele andere activiteiten vinden plaats tot begin november. De activiteiten zijn opgedeeld in zes thema’s: kunst, theater, literatuur, natuur, culinair en muziek. Op verschillende ankerpunten, van het Malakoffdomein,

de kasteelsite Calmeyn, de voormalige papierfabriek de Meurs, Sluis 9 over Jan Ruusbroec en de Onze-Lieve-Vrouwkerk tot het Felix Art & Eco Museum en Het huis van Herman Teirlinck, worden deze thema’s verder uitgediept.

Al wandelend of fietsend kan je het kunstencourscours *Shifting Sceneries*, met de eigenzinnige blik op de regio van dertig kunstenaars, ontdekken. Dit parkoers strekt zich

“ Het totaalevenement GIST wil een eigenzinnige kijk geven op de zuidelijke Zennevallei.

uit over Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Beersel en Drogenbos en wil de veranderingen op het gebied van natuur, industrie en verstedelijking benadrukken. Curator Benedict Vandaele: ‘Tijdens mijn eerste wandelingen in de Zennevallei werd ik gegrepen door de veelheid aan impressies, door de diverse verhoudingen tussen natuur, industrie en verstedelijking.’

Percelleringen

De Kleine Expeditie probeert met Randatlas de regio van de Vlaamse Rand in kaart te brengen. Daarvoor gaan ze in de randgemeenten op zoek naar de vele verschillende verhalen van toen en nu. Deze keer sloegen ze de tenten op in Zellik en Sint-Genesius-Rode.

TEKST Koen Demarsin – FOTO Filip Claessens

Of vanaf 10 september kan je vijf zondagen terecht in Het huis van Herman Teirlinck voor de literaire *Zennegesprekken* met heel wat bekende auteurs, waaronder Peter Terrin, Tommy Wieringa, Caroline Lamarche en Geert Buelens (zie kalender pg. 28). Rode draad is water en rivieren. Wil je het wat sportiever, dan kan je je wagen aan een afvaart van de Zenne met een peddeltocht tussen Lot en Drogenbos. Op 27 en 28 oktober is er het slotfeest in Het Pand in Halle.

Nieuwe impuls

In RandKrant van mei en juni schreven we over de bewogen geschiedenis van de Zenne, soms mismeeusterd, ingekokerd en verlegd. GIST besteedt met een aantal wandel- en fietstochten ook aandacht aan het groene aspect van de regio, die tot het gebied van de Brabantse Wouden behoort. Om de ecologische waarde van de rivier en de omgeving te verhogen, zal er echter meer nodig zijn dan een driejaarlijks festival. Het kan wel een duwtje in de rug zijn van het ambitieuze plan om de specifieke ecologie van de Zennevallei te herstellen. Daarvoor zullen versnipperde groenzones met elkaar moeten worden verbonden, bestaande bossen worden uitgebreid en nieuwe aangeplant. Een ander aspect is de economische ontwikkeling met verantwoorde bedrijvenzones, die ervoor kan zorgen dat het streekpotentieel verder ontwikkeld kan worden. Benieuwd hoe dat alles zal uitpakken, want een doorgedreven duurzame ontwikkeling ligt niet voor de hand. Nieuwe technologische toepassingen en een strategisch plan voor de kanaalzone kunnen daar zeker bij helpen. En een driejaarlijks festival misschien ook. ●

In de schaduw van de Ring bewerkt Alexander een stuk moestuin. Paprika, rode bieten, sla. Zijn appartement in het centrum van **Zellik** is te klein voor zijn groene vingers, de tomaten groeien over het balkon. De moestuin doet hem denken aan Moldavië. Daar was zijn moestuin stukken groter, maar bood geen toekomstperspectief. Na Moldavië volgde Italië, daarna Molenbeek en uiteindelijk Zellik. Hij vond zijn plek in de Rand, weg van Brussel. Hij voelt zich thuis in het Bruegeldal, de woontorens tussen het groen die uitkijken over deze volkstuinten. Het is er beter dan in Molenbeek, meer een rustige thuis om jonge kinderen te laten opgroeien. Maar dat is het niet voor iedereen. Geweld, drugs en spanningen zijn er ook. ‘Het is wachten tot het daar ontploft’, zeggen andere bewerkers van de Zellikse tuinen. Over het Bruegeldal lopen de meningen uiteen en die worden weleens gevormd door de afkomst, niet de culturele, maar de afkomst vanuit de stad, het dorp of het platteland. Ieder zoekt hier zijn eigen plek langs de percelen van de appartementen en de kleine volkstuinten.

In het zuiden ligt de andere Rand, geperceleerd in grote villakavels aan de rand van het Zoniënwoud en verkaveld volgens afkomst: aan de westzijde ligt het oude dorp van **Sint-Genesius-Rode**: Vlaams van achtergrond maar lang niet meer exclusief, aan de oostzijde de jongere wijken, de uitlopers van Brussel vanuit Ukkel en toebedeeld aan rijkere en veelal Franstalige inwoners

of expats. Ertussen ligt de spoorweg als grens, de berm van het onbekende. Rode is geperceleerd naar opbrengst en afkomst. Dat wordt duidelijk als de oude Rodenaars hun herinneringsplekken op de kaart aanduiden. Hun geheugen ligt in de straatnamen, de gebouwen, fabriekjes, de parkjes en groeves van het westen rond de kerk, het oosten blijft onbekend gebied. Culturen hebben hier andere herinneringen, afgebakend langs de lijnen van de sociale herkomst.

Zo lijken ondanks alles de uitdagingen van het noorden en het zuiden op elkaar, hier in de rand van de Rand, niet meer Vlaanderen, maar ook nog geen Brussel. Wie hier woont, voelt dat in hun verhuisde en geperceleerde levens in de appartementen, volkstuinten of villa’s naast elkaar. Ieder heeft zijn eigen gedacht over het leven in de Rand.

Sociale cohesie versterken, het staat hoog op het lijstje van aandachtspunten bij de lokale besturen aan alle kanten van de Rand. Maar hoe gebeurt dat? Een gemeenschap vormen als het enige wat bindt, de scheidingslijn is in de vorm van een spoorweg met een station?

‘Er is hier een Moldaviër. Hij is nieuw’, zegt Patrick, een van de habitués van de Zellikse tuinen. ‘Hij maakt goede pizza’s, en soms krijgen we daar één van.’ Alexander lacht bevestigend als ik hem ernaar vraag. Het afbreken van percelen begint daar. ●

‘De lach en de traan liggen dicht bij elkaar’

Je vrij voelen om te zeggen wat je denkt en voelt. Frank Focketyn en Jaouad Alloul tonen je hoe je op die manier elkaar echt ontmoet.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO David Legrève

Jullie kozen allebei voor een leven op het podium. Vanwaar die keuze?

Alloul: ‘Als kind trad ik al op in mijn hoofd. Ik verkleedde me graag, vond het ook leuk om de clown uit te hangen. Rond mijn 22e kreeg dat verlangen om mezelf te uiten steeds meer vorm. Ik zag dragqueens performen en dacht: dat kan ik ook, en misschien zelfs beter.’ (lacht)

Focketyn: ‘Bij mij begon het verlangen om te spelen al van bij mijn conceptie. Vanaf het moment dat mijn vaders zaadcel in de eicel van mijn moeder binnendrong. Toen reeds werd ik spelenderwijs de *homo ludens*, de spelende mens. Toneel vond ik van jongs af aan iets spannends hebben. Het heeft iets van een cadeau. Het houdt zowel verwachting als verrassing in.’

Alloul: ‘Op zich kan iedereen acteren, maar sommige mensen zijn echt geboren om zichzelf op een podium te overstijgen. Het is een plek waar je loskomt van tijd en ruimte. Waar je magie kan creëren. Als ik op de planken sta, voel ik me vrij. Daar valt de samenleving weg. Je kan er als het ware een nieuwe samenleving met nieuwe afspraken scheppen.’

Focketyn: ‘En het publiek aanvaardt dat. Ze betalen een toegangsticket om met jou in een nieuw universum met nieuwe afspraken te stappen. Dora Van der Groen kon dat trefend zeggen. Ze had het over ‘trillingen van beweging die je deelt met je publiek’. Als

het goed zit, tril je samen. Dan kom je samen tot een universeel, tijdloos moment. Ze was een meester in beeldend lesgeven. Voor haar was theater het tastbaar en voelbaar maken van je emotionele verbeelding.’

Net zoals in het theater is het leven ook vaak een oefening in het balanceren tussen lachen en huilen. Hoe zit het met jullie balans?

Alloul: ‘De lach en de traan liggen heel dicht bij elkaar. Dat vind ik net zo mooi. Het gebeurt regelmatig dat ik me ’s ochtends bij het ontbijt melancholisch voel, begin te huilen, maar een paar uur later op een terras voluit aan het lachen ben. Zware emoties hoeven we vooral niet te schuwen. Ze zijn er om ons de intensiteit van het leven te laten ervaren.’

Focketyn: ‘De lach en de traan gaan in elkaar over. Huilen kan moeiteloos transformeren in lachen. En omgekeerd. Op een begrafenis zie je het vaak hoe huilende mensen uiteindelijk gaan lachen. Zowel die negatieve als die positieve energie heb je nodig. Anders knettert er niets. Het mooie aan theater is dat je als acteur het volle licht krijgt en het publiek de duisternis. Daar waar ze hun zakdoekje kunnen tevoorschijn halen en ontroering ongestoord kunnen toelaten.’

Alloul: ‘De Meisje speelde ik op het theaterplein. Het was in het volle daglicht. En toch zag ik ook daar mensen ontroerd worden en

toegeven aan hun emotie. Heel mooi om te zien hoe kwetsbaar we zijn.’

Focketyn: ‘Dat is zo mooi. Rob Kustermans, een andere leermeester van mij, benoemde het als volgt: *We zijn een tijdelijke vormgeving van het hier en het nu in de kosmos*. Wij hebben hier en nu een gesprek terwijl we een kop koffie drinken. Binnenkort verschijnt dit artikel in een blad. Maar dat blad verdwijnt ook weer. En uiteindelijk blijft er niets meer over van dit gesprek. Alles gaat voorbij. Zo relatief is het. Maar ondertussen kan het best spannend zijn om dit gesprek te hebben of om theater te maken.’

Wat heeft jullie recent kunnen ontroeren?

Focketyn: ‘Elke ochtend zwem ik in mijn vijver. Als ik de vissen en kikkers dan zie paaien, kan ik oprecht ontroerd raken. Die orgie, dat is zo schoon om te zien. (lacht) Het spreekt tot mijn verbeelding. Een kikker die me vraagt: *kus me*. Ik kan het me zo voorstellen. Maar tegelijkertijd hoed ik me ervoor om niet te dicht te komen en wat afstand te bewaren. We hoeven niet al te intiem te worden.’ (lacht)

Om zo toestanden van grensoverschrijdend gedrag te vermijden?

Focketyn: ‘In mijn vijver is alles toegelaten. (lacht) Alle gekheid op een stokje: de mens is en blijft een raar beestje. In het stuk *Sartre & de Beauvoir* dat ik met Sien Eggers speel, stelt Sartre: *L'enfer, c'est les autres*. Dat klopt. Blikken kunnen soms heel ongemakkelijk voelen, zeker wanneer je merkt dat iemand een etiket op je plakt. Want dan beschik je niet over de macht om dat beeld te veranderen. Eigenlijk is dat een aanslag op je vrij zijn. Sartre zegt: gewoon terugkijken!’

Alloul: ‘Ik ben het eens met Sartre. De andere kan inderdaad de sleutel tot de hel zijn, maar jij hebt nog altijd zelf de deur in handen. Zelf heb ik veel te maken met projecties van anderen. Maar hoe ik naar mezelf kijk, zal bepalen of ik datgene wat zij op mij projecteren, bij mij binnenlaat. Al die stereotypen waarmee we tot wandelende clichés worden gereduceerd (de vrijzinnige artiest, de overspelige regisseur,...), ik probeer ze zoveel mogelijk naast mij neer te leggen.’

Focketyn: ‘Vrijheid is wat je doet met wat

EN ‘Laughter and tears are intimately connected’

You have the freedom to express your thoughts and emotions openly. Frank Focketyn and Jaouad Alloul demonstrate how this form of communication allows people to truly connect with each other.

Alloul: ‘Although acting is essentially a skill attainable by anyone, some people are naturally destined to excel and go beyond themselves on stage. It is a realm where you transcend time and space, where magic can be woven. As soon as I step onto the boards, a sense of freedom washes over me. The constraints of society are dissolved in this environment. Providing an opportunity to create a new society with new rules, as it were.’

Focketyn: ‘Laughter and tears are intimately connected, blending together. Tears of sorrow can easily be transformed into tears of joy and vice versa. You often see people sobbing at funerals and eventually ending up laughing. You need both that negative and that positive energy to keep things fizzing.’

FRANK FOCKETYN

- Acteur
- Speelde in verschillende televisieprogramma's en theaterproducties
- Vooral gekend van zijn rollen in *In de gloria* en *Het eiland*
- Gaf les aan het Herman Teirlinck Instituut

jou is aangedaan, zegt Sartre. Daar zit veel waarheid in. Hoe je zelf omgaat met wat je hebt meegemaakt en hoe je je daarmee verhoudt, daar gaat het om. Je kan je erin bekwamen en zo steeds krachtiger in het leven staan.'

Wie of wat heeft jou recent kunnen ontroeren?

Alloul: 'Gisteren vroeg een vrouw mij de weg. Ik heb een kwartier met haar gepraat. Het raakte me hoe bewust ze is in het hier en nu stond. Ze keek naar mij als een ziel die een andere ziel ziet die er hier op aarde ook maar het beste van probeert te maken. Ze keek naar me als een mens van vlees en bloed. Zo'n momenten doen me beseffen dat het leven iets magisch heeft. Want zo voelt het wanneer ons menselijk bewustzijn achter de maskers tevoorschijn komt en we beseffen dat we allemaal gewoon mensen zijn.'

Fockety: 'Herkenbaar. Mij kan zo iets ook ontroeren. De momenten waarop je als mens je medemens met een onbevooroordeelde blik bekijkt. Dat is niet evident. Al te vaak botsen we op onze vooroordelen.'

Wat waren tot nu toe de meest betekenisvolle momenten in jullie leven?

Fockety: 'De momenten van leven en dood. Mijn eerste ontmoeting met de dood was het overlijden van mijn moeder. Vanaf mijn 11 jaar heb ik haar door een ziekte zien aftakelen. Dan kom je in een periode dat er geen gesprek met woorden meer mogelijk is, alleen het lichamelijke gesprek blijft over. Dat gaat vooral over in stilte aanwezig zijn en zorg dragen voor de andere. Door de ziekte van mijn moeder werd ik als kind in een soort van volwassenheid geworpen. Je merkt dat je met een ander bewustzijn in het leven staat dan je klasgenoten. Het is een periode waarin ik veel heb geleerd. Bijvoorbeeld

over de energie die we in ons dragen. Als je sterft, verlaat die energie je lichaam. Drie dagen duurt het vooraleer het helemaal is afgekoeld en al het leven eruit is gevloeid.'

In welke mate heeft die ervaring jou veranderd?

Fockety: 'Het heeft mij bewuster gemaakt van het feit dat we een tijdelijke vormgeving zijn van het hier en nu in deze kosmos. Een even sterke ervaring heb je wanneer je als ouder je kind op de wereld ziet komen. Als je dat kind, dat klein mensje, dan op je bloot vel voelt, dan ervaar je iets heel bijzonders. Plots word je ouder. En op het moment dat jouw kinderen ouder worden, word je grootouder. Je wordt als het ware teruggegooid in de tijd. Want je kinderen beleven nu wat jij jaren voordien ervaarde. Wonderlijk! Ik kijk nu al uit naar het moment dat ik overgrootouder word.'

Ook jij hebt je moeder op jonge leeftijd verloren.

Alloul: 'Ik was 15 toen ze stierf. Ik herinner het me nog levendig. Het was op een maandagavond. Ik heb toen een *out-of-body experience* gehad. Het voelde alsof ik uit mijn lichaam trad. Tien seconden duurde het. Het was een heel rare ervaring waarin iets me zei: *Vrees de dood niet*. Er kwam een soort van tijdloze rust over mij, met op de achtergrond een zacht geluid. Even voelde het alsof ik niet meer in deze wereld was. Toen ik terug in mijn lichaam kwam, voelde ik dat ik niet meer dezelfde was. Soms vraag ik me af of er toen een deel van de ziel van mijn moeder in mij is gekomen. Het heeft me alvast anders naar de dood doen kijken. Op begrafenissen probeer ik een bepaalde lichtheid te brengen. Niet dat de zware emoties en het verdriet er niet mogen zijn, maar ik wil mensen motiveren om verhalen over het leven van de stervende te vertellen. Waarom moet het er altijd zo droevig aan toe gaan? Zou het

de stervende niet makkelijker maken als we wat lichtheid in die laatste fase van zijn leven zouden brengen? Op mijn begrafenis moet er alvast veel muziek worden gespeeld.'

In welke mate vinden jullie leven betekenisvol?

Alloul: 'Ik geef het vooral betekenis door in het nu te zijn en mensen te ontroeren. Maar ik besef tegelijkertijd hoe relatief alles is. In de Sahara betekenen ik niets.'

Fockety: 'Sartre heeft het daar ook over. Over hoe het kerkhof vol *onmisbare mensen* ligt. (*lacht*) Eigenlijk zijn wij niet meer dan een megagroot mierennest. Net zoals die beestjes zijn wij voortdurend aan het werk en in de weer voor elkaar. Het illustreert hoe groots wij als mens in onze nietigheid zijn en tegelijkertijd hoe nietig we in onze grootsheid zijn. Die tegenstelling vind ik schoon. Je vindt ze ook terug in de wiskunde: het punt in de oneindigheid en de oneindigheid in het punt.'

Alloul: 'Mensen nemen zichzelf veel te ernstig. Koken voor vrienden, vind ik bijvoorbeeld heel betekenisvol. Maar ook het dragen van de houten kist van mijn vader enkele jaren geleden op zijn uitvaart, heeft voor mij een grote betekenis. Ook al leid je op het eerste gezicht een betekenisloos leven, dan nog kun je er betekenis aan geven. Het komt erop aan de regie van je eigen leven in handen te nemen.'

Fockety: 'Absoluut. Het woord *betekenisvol* kan veel betekenissen hebben. Naargelang je verbeelding kan je het zelf een invulling geven.'

Alloul: 'Seksualiteit kan trouwens ook voor betekenisvolle momenten zorgen. Het kan je rust brengen, je ontladen, je energie geven, je verbonden doen voelen.'

In hoeverre is jullie kijk op seksualiteit met de jaren veranderd?

Alloul: 'Een hele tijd was het voor mij

JAOUAD ALLOUL

- Theatermaker en verhalenverteller
- Muzikant, danser en performer
- Ondernemer
- Auteur van het boek *De Meisje*

beladen met een schuldgevoel. Ondertussen ben ik de schaamte voorbij. Ik heb mezelf geherprogrammeerd en ben naar seksualiteit gaan kijken als een manier om meer in mijn eigen lichaam te geraken en zo meer mens te worden.'

Focketyn: 'Helemaal mee eens. Het gaat over intimiteit, tederheid en lichamelijkeheid. Waarom zou een tedere streling van een penis minder eenzaam zijn dan een streling van een hand? Eigenlijk zouden we in het onderwijs meer aandacht aan lichamelijkeheid moeten besteden zodat kinderen leren hoe je respectvol met elkaar kunt omgaan. Hoe je je eigen lichaam en dat van een ander als een tempeltje kunt eren.'

Hoe zouden jullie tederheid omschrijven?

Alloul: 'Bij mij roept het beelden op. Ik zie iemand die zijn hoofd op de schouder van een ander legt. Eigenlijk gaat het over de andere met alle zachtheid benaderen. Je kan bijvoorbeeld ook een teder gesprek hebben.'

Focketyn: 'Tederheid vertrekt vanuit het hart. Het zorgt voor een connectie met de andere.'

Alloul: 'Het gaat ook over een vorm van energie. Ik kan bijvoorbeeld aan de kassa staan en de energie van de persoon die voor mij staat, voelen. Gewoon door een tedere blik.'

Focketyn: 'In de zorg voel je goed hoe belangrijk tederheid is. Het geeft de persoon die zorgt nodig heeft, rust en geborgenheid. Tederheid kun je trouwens niet veinzen. Het is er of het is er niet.'

Wie of wat biedt jullie troost?

Focketyn: 'Troost vind ik bij de mensen die ik graag zie. Zij ondersteunen me. Dankzij mijn tweelingbroer voel ik me nooit eenzaam, maar tweezaam. Ook al woont hij in Spanje, toch voelt het alsof hij altijd een beetje bij mij is.'

Alloul: 'Ik vind troost bij mensen, maar ook in kerken. Meer bepaald bij de Moeder Maria. Zowel haar oerkracht, zuiverheid, losbandigheid als complexiteit trekken me aan. We komen allemaal uit een vrouw. We zijn dus ook voor een stuk vrouw. Dat onze wereld zo anti-vrouw is, vind ik verschrikkelijk. Een beetje meer vrouwelijkheid en kwetsbaarheid zou onze wereld goed doen.'

Focketyn: 'Ik vind het altijd gevaarlijk om het over mannen en vrouwen te hebben. Zijn we het niet allebei? Hebben wij, mannen en vrouwen, niet allebei zowel mannelijke als vrouwelijke kenmerken? Sommige vrouwen zijn mannelijker dan mannen. En omgekeerd. Wat je gender, kleur of achtergrond is, is niet belangrijk. Waar het om gaat, zijn je individuele vrijheden. Ken je Meester Eckhart? Hij was een laat-middeleeuws filosoof en mysticus. In een vers zegt hij: *Dat ik een mens ben, dat deel ik met anderen. Dat ik eet, drink, zie en hoor, is wat alle dieren doen. Maar dat ik ik ben, is van mij en alleen van mij. Dat behoort slechts mij toe en niemand anders. Ook niet de engelen en God. Tenzij ik één ben met hen. En met de god in mij. In die tempel van mij.* Ik vind dat zo schoon. Die tempel is ons lichaam. Het is zo belangrijk dat we daar goed zorg voor dragen. Dat is ons goddelijk lijf.'

Alloul: 'Tussen mijn 20 en 28 had ik geen relatie met God. Nu geloof ik dat er in elk van ons een stukje goddelijkheid zit. En we elkaar als mens op dat goddelijk niveau kunnen ontmoeten. Jammer genoeg passen we dat in onze huidige samenleving te weinig toe. Voor mij is God geen opperwezen. We kunnen hem ontmoeten in het gesprek met onze medemens. Mochten we ons daar wat meer bewust van zijn, we zouden ons meer met elkaar verbonden voelen.'

Focketyn: 'Ik hou meer van de term goddelijk dan van God. Zolang we ons het goddelijke maar ver-beelden en niet gaan in-beelden. Want bij in-beelden krijg je gefixeerde beelden. En dat kan gevaarlijk worden. Voor

je het weet, doe je dan onaanvaardbare dingen in de naam van God.'

Hoe zouden jullie liefde omschrijven?

Focketyn: 'Liefde is bij mij iets heel fysieks. Ik kan liefde echt door mijn aderen voelen stromen. Het speelt zich niet af in mijn hoofd. Het is een warmte die door heel mijn lijf straalt. Liefde geeft me een energieboost. Liefde maakt ook dat ik alles in het roze zie. Ik zie dan zelfs roze olifanten.' (*lacht*)

Alloul: 'Bij mij gaat liefde niet meteen gepaard met iets fysieks. Ik ervaar geen hormonale explosie. Voor mij is liefde voortdurend in evolutie. Het is een organisme dat altijd maar verder uitdeint. Wanneer ik van iemand liefde krijg, kan ik mij heel erg ontspannen. Als ik zelf liefde voel voor iemand, dan ben ik heel geïnteresseerd in die persoon. Voor mij heeft liefde iets puur. Eens ik iemand in mijn hart draag, geraakt die er niet meer uit. Ook al komt er een breuk, dan nog zal er voor die persoon altijd een plaatsje in mijn hart blijven.'

Wat betekent levenskunst voor jullie?

Alloul: 'Aanvaarden dat er in dit leven dingen zijn die je gewoonweg niet kunt begrijpen. En erop vertrouwen dat er iets groters is dan jezelf dat maakt dat dit oké is.'

Focketyn: 'Ik kan me daar helemaal in vinden. De kunst van het leven is het leven zelf. Je kan het zelf mee vormgeven. Ik leef en ik adem. Samen met anderen. Dat op zich is al een hele kunst.' ●

DO - 19 OKT - 20.00

Sartre & De Beauvoir

Frank Focketyn en Sien Eggers

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO - 30 NOV - 20.30

De Meisje

Jaouad Alloul

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

De tekenaar gestript op de scène

In zijn nieuwe theatervoorstelling focust Marc Hendrickx op het tragische leven van striptekenaar Maurice Tillieux. Door de hoofdpersonages van zijn bekendste strips *Felix* en *Guus Slim* menselijke karaktertrekken te geven, en dus feilbaar te maken, waren ze hun tijd ver vooruit. Te ver blijkbaar om hem te blijven herinneren.

TEKST Tom Peeters - FOTO Filip Claessens

Marc Hendrickx vereert dit najaar de Belgische striptekenaar Maurice Tillieux (1921-1978), met een theatervoorstelling annex mini-expo en biografie. Het is hectisch geweest, onder meer omdat zijn decorbouwer afhaakte net wanneer zijn regisseur op vakantie was en hij last minute op zoek moest naar een nieuwe. Maar al die muizenissen verdwijnen in het niets eens hij het mag hebben over de in Vlaanderen haast volledig vergeten striptekenaar en scenarist. Dan schakelt hij met zichtbaar genoeg een versnelling hoger alsof hij 's mans ietwat tragische leven nog veel spijtiger vond dan Tillieux zelf. Toen die in de jaren 1950 het detective-beeldverhaal met de strip *Felix* naar een hoger niveau tilde, moest hij ondervinden dat de wereld daar nog niet klaar voor was.

Vergeten

Net zoals de vorige Moody Blue-productie over de Brusselse voetballer Armand Swartenbroeks kiest Hendrickx voor een straffe persoonlijkheid die tussen de plooiën van de geschiedenis is gevallen. De première in CC de Meent vindt hij belangrijk omdat *Maurice Tillieux, tekenaar met zeemanshart* een oer-Brussels verhaal is. 'De stripwereld is ontstaan op een voorschoot groot. Hergé liep vlak voor WO I school in het Saint-Boniface college. Nog geen tien jaar later en vijfhonderd meter verder zaten zowel André Franquin als Maurice Tillieux in het Atheneum van Elsene.'

Hoe komt het dat we Hergé en Franquin wel kennen, maar Tillieux zijn vergeten? Dat

is de rode draad in de voorstelling die een medium op de scène brengt dat zich daar op het eerste gezicht niet makkelijk toe laat verleiden. 'Gelukkig is mijn regisseur een echte tovenaars', klinkt het over de ensceering. 'In de voorstelling wordt zowel Frans als Nederlands gesproken. In eigen land doen we het zonder ondertiteling. Dat is gedurfd, maar ik ga ervan uit dat de combinatie van taal en spel veel duidelijk maakt.' Met acteur Marc Weiss, die ook in *Close* te zien was, werd een klepper aangetrokken.

Misdaadstrip

'Voor de mensen die het een fantastisch verhaal vinden, maar denken dat we alles hebben aangedikt, is er in de foyer een mini-expo met bewijzen en foto's.' (*lacht*) Maar eerst wordt *Felix* uitgebreid aan het woord gelaten. Met dat hoofdpersonage groeide Tillieux in de jaren 1950 via het Brusselse striptijdschrift *Héroïc-Albums* uit tot de koning van de misdaadstrip.

'Hij was midden jaren 1930 vanuit Hoei aangespoeld in Brussel, waar toen bij wijze van spreken om de tien meter een bioscoop opening. Vooral gangsterfilms waren in trek. Er werden toen geen doekjes om gedaan. Knalde men iemand af, dan zag je de kogel er langs achter ook uitvliegen. Men keek niet op een dode meer of minder.' *Felix* nam die realistische stijl over, maar dat viel niet bij iedereen in goede aarde. Bij Dupuis vond men zijn verhalen te morbide. Een Nederlandse uitgever snapte de Belgische humor niet, zodat er uiteindelijk maar vier van de 67 verhalen

werden vertaald. In Frankrijk raakte *Felix* niet voorbij de strenge censuurwet.

'Felix is in feite het slachtoffer van Guus Slim (origineel: Gil Jourdan), de softere versie die Tillieux van hem maakte om brood op de plank te krijgen', vervolgt Hendrickx die de tekenaar leerde kennen via Slim. 'Tijdens een turnles, waaraan ik door een blessure niet kon deelnemen, ben ik als jonge tiener helemaal in de ban geraakt van *De scooterchinees*. Veel origineler en volwassener dan Franquin of Hergé vond ik. Kuifje is reporter, maar heb jij hem veel reportages zien tikken? Tillieux omarmde het alledaagse en liet Slim tussen zijn detectivewerk eten, zijn haren wassen en bijslapen! Hij creëerde een *road movie* waarin het hoofdpersonage menselijk is, en dus feilbaar. Toen hij in de jaren 1950 een knappe, jonge vrouw mét borsten liet opduiken in één van zijn strips was dat *du jamais vu*'.

Omdat zijn strips iets te hoog mikten, hebben ze ondanks Guus Slim zeker in Vlaanderen niet het grote commerciële succes gekend en hield hij zich de laatste tien jaar van zijn leven vooral bezig met het schrijven van scenario's voor pakweg *Jess Long*, *Natasja* en *Baard en Kale*. Daarvoor gebruikte hij soms ook oude *Felix*-verhalen. Dat hij als autofreak aan zijn einde moest komen in een autocrash heeft de mythe alleen maar aangezwengeld. ●

ZA - 23 SEP - 20.15

Maurice Tillieux, tekenaar met een zeemanshart
Moody Blue Productions

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Ecodorp Zuiderveld

Wonen is meer dan een dak boven het hoofd

De Coöperatieve Vereniging Ecodorpen Gelderland (CVEG) realiseert als partner van de Woningcorporatie Talis 46 duurzame sociale huurwoningen op het Zuiderveld in Nijmegen (Nederland). Het Ecodorp is een toonbeeld van betaalbaar en verbindend wonen, en staat model voor ecologisch bouwen. Kunnen we er iets van leren?

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Ecodorp Zuiderveld springt in het oog. De drie blokken van aaneengesloten huizen zijn in een u-vorm gebouwd en zien uit op een gemeenschappelijke wilde bloementuin, een kleine moestuin en een gedeelde schuur waar onder meer de (bak)fietsen van de bewoners worden gestald. Buiten

het zicht is er nog een gemeenschappelijke fruitboomgaard.

Verbindend wonen

Marian Aarts, die in het Ecodorp woont en met Koen de Kruif tot de initiatiefnemers van het project behoort, start haar rond-

leiding bij een bakje koffie in de living van de gemeenschapswoning. 'Voor menig bewoner is deze ruimte op het gelijkvloers hun tweede huiskamer', vertelt Aarts terwijl de jarige Helene binnenwandelt met een taart die ze in de koelkast zet. Op haar 75e verjaardag heeft ze haar dochters en kleinkinderen uitgenodigd. Als de meeste gezinnen uit vakantie terug zijn, wil ze haar verjaardag hier opnieuw vieren. 'Het gemeenschapshuis, de Gerlinde, is het kloppende hart van de sociale woonwijk', vervolgt Aarts. 'Op de eerste verdieping, toegankelijk met een lift, is er een winkel met biologische voedingsproducten en een grote multifunctionele ruimte waar ze naar documentaires kunnen kijken, naar lezingen luisteren of waar lokale bandjes muziek spelen. Onze huurdersvereniging houdt er zijn algemene vergaderingen waar alle belangrijke aspecten en afspraken over het ecodorp aan bod komen. Boven op zolder is er nog een knusse ruimte voor meditatie, yoga en kleinere bijeenkomsten. Die activiteiten verbinden de bewoners, net als de dagen waarop samen wordt geklust en in de tuin gewerkt. De informele ontmoetingen verhogen het welzijn. Enkele bewoners hebben een psychiatrische achtergrond en werden jaarlijks opgenomen. Sinds ze hier verblijven, hoeft dat niet meer. De aandacht en de zorg voor elkaar doorbreekt de negatieve spiraal in iemands leven. Een zorgzame gemeenschap verhelpt maatschappelijke problemen.'

Sociale en ecologische prioriteiten

'Op het Zuiderveld had de Woningcorporatie Talis oorspronkelijk 34 wooneenheden gepland. Om de kostprijs per wooneenheid te drukken, heeft de Coöperatieve Vereniging Ecodorpen Gelderland (CVEG) hier echter 46 wooneenheden gerealiseerd:

19 eengezinswoningen (90 m²), 2 appartementen van 63 m², 19 appartementen van 40 à 50 m², en 6 studio's (35 m²). Twee woningen zijn samengevoegd tot de Gerlinde. Dit gemeenschapshuis compenseert gedeeltelijk de krappe woon- en leefruimte. In een andere woning is er een logeerkamer die bewoners kunnen reserveren.'

Aarts verduidelijkt dat de CVEG niet de bouwheer is, maar dat de initiatiefgroep vanuit CVEG wel het concept van het Ecodorp Zuiderveld uittekende. 'Ik zat mee aan tafel

“ Vijftien huishoudens maken gebruik van drie deelauto's en in het washok staan er drie wasmachines voor 25 huishoudens.

met de architect, de Woningcorporatie Talis, de bouwheer en de financier. We hadden soms pittige discussies. Op de eerste bijeenkomsten stootten onze ideeën over ecologisch bouwen op behoorlijk wat weerstand. Niettemin zijn er heel wat van onze voorstellen overgenomen. Zo zijn de woningen gebouwd met afval van een steenfabriek. Het betreft bakstenen die minuscule scheurtjes of andere kleine mankementen vertonen. Normaal worden die stenen vermalen. Voor ons zijn ze van prima kwaliteit. De bewoners bestreken alle ruwe muren eigenhandig met een leemlaag. Daarbij kregen ze assistentie van een stukadoor en hulp van asielzoekers die werkervaring opdeden als opstap naar een vaste baan. De vochthuishouding van leem is gezonder dan beton. De raamkozijnen zijn gemaakt in duurzaam accoya-hout dat je nadien niet meer hoeft te lakken of te verven. Voor de dakisolatie maakten we

gebruik van gerecycleerde spijkerbroeken. De repen jeans zijn een milieu- en gebruiksvriendelijk alternatief voor de klassieke glaswol. De woningen zijn zoveel mogelijk ingericht met tweedehandsmeubelen. Afgezien van de dampkap zijn alle geïnstalleerde keukens tweedehands.'

Onze visie op het Ecodorp gaat uit van de doelstellingen van een kringloop- en deeleconomie. Zo maken vijftien huishoudens gebruik van drie deelauto's en in het washok staan er drie wasmachines die 25 huishoudens delen. Elke woning heeft een aparte aansluiting op de zonnepanelen. De netto-opbrengst van alle zonnepanelen wordt gedeeld onder alle huishoudens. *Samen hebben en kunnen we alles*, is het motto van de bewoners', zegt Aarts.

Belangstelling uit andere landen

'Ecodorp Zuiderveld is uniek in Nederland', zegt de Kruij, de voorzitter van de CVEG, aan de telefoon. 'We willen ons model zo breed mogelijk uitdragen. Vanuit de CVEG zijn we betrokken bij de opstart van ecologische gemeenschappen in Wageningen. Ik ben bestuurslid van het Nederlandse Netwerk van Ecodorpen, waar we het concept van ecodorp verder ontwikkelen. Een landelijk netwerk werpt zijn vruchten af. Tien jaar geleden waren er in Nederland amper zeven projecten, nu zijn er dat inmiddels 69. Ook vanuit het buitenland is er veel belangstelling. BelgEco, het Belgische netwerk van ecologische gemeenschappen, is actief op het platteland en in de stad. In het kader van het Europese netwerk GEN (Global Ecovillage Network) ontplooiën Nederland, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk en België samen activiteiten. Het is een forum om kennis te delen en collectieve initiatieven uit de lokale gemeenschap te promoten.' ●

BOUWERK

Hopast

SINT-MARTENS-BODEGEM In het Pajottenland weten ze wat bier brouwen is, maar geen bier zonder ... hop. De lupuline in de hop zorgt voor een langere conservering en geeft bier zijn typische bittere smaak. In 1884 noemde de Brusselse schrijver Alfred Mabilie ze 'de wijngaarden van het Vlaamse land'. Het landschap rond Dilbeek werd gekenmerkt door hectaren aan hopvelden met hopranken die zich rond hoge houten staken van wel zeven meter wendelden. Van de 15e tot de 19e eeuw kende de hopcultuur er gouden jaren. Daarna viel de teelt drastisch terug en vandaag is Jean De Wael de laatste Bodegemse hopteler. Enkele droogplaatsen voor de hop, zogenaamde hopasten, werden gelukkig gerestaureerd en herinneren aan de rijke geschiedenis. De hopast van de Honsemhoeve is nog een primitief model. Hij werd gebouwd in een vrijstaand bakhuis waarin zowel brood werd gebakken als hop gedroogd. Een bakstenen vuurkamer omringt de gemetselde houtoven die langs de zijwanden openingen heeft voor luchttoevoer en bovenaan afgesloten is met een bakstenen gewelf. Vanuit deze vuurkamer steeg de warme lucht op in een trechtersvormig volume, de binnenast, gemaakt in vakwerk met houten balken, leem en stro. Boven deze binnenast ligt een vloer van smalle houten latten met kleine openingen ertussen waardoor de warme droge lucht opstijgt. In dit soort houten kuip werden de hopbellen uitgespreid om te drogen tot ze een vochtigheidspercentage tussen de 10 à 20% hadden. Kleine openingen in het dak zorgden voor de afvoer van de vochtige lucht. De droge hop werd ten slotte langs een opening in jute zakken geladen en aangeduwd, klaar voor de brouwerij. ●

TEKST & FOTO Tine De Wilde

Wat heeft zestig jaar faciliteiten ons gebracht?

Zestig jaar geleden werd in ons land de taalgrens vastgelegd en werden er in zes gemeenten van de Rand faciliteiten voor Franstaligen ingevoerd. Dit leidde tot felle protesten en straatacties. Ook vandaag werkt de beslissing nog door in discussies over het taalgebruik in deze gemeenten. Maar waarover gaan die faciliteiten nu precies en hoe gaan we er vandaag mee om?

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

📍 Linkebeek

Na de definitieve vastlegging van de taalgrens in 1962 voerde de bestuurstaalwet van 2 augustus 1963 taalfaciliteiten in voor burgers in twaalf gemeenten in ons land met een taalminderheid van minstens 30%. Ook de Franstaligen in zes randgemeenten rond Brussel – Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Wemmel, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem – verwierven dergelijke faciliteiten.

De bestuurstaalwet bracht de zes gemeenten in eerste instantie onder in een eigen arrondissement, los van Brussel en de provincie Vlaams-Brabant. Het was pas met de staatshervorming van 1970 dat ze geïntegreerd werden in Vlaanderen. Na de splitsing van de provincie Vlaams-Brabant in 1995 werd een (Franstalige) adjunct van de gouverneur belast met de toepassing van wetten en verordeningen op het gebruik van talen in bestuurszaken en onderwijs in deze zes gemeenten.

Taalfaciliteiten stellen burgers in staat om hun taal – in het geval van de Rand gaat het om het Frans – te gebruiken in contacten met het lokale bestuur. De faciliteiten gelden overigens niet voor de bestuurders. Het Grondwettelijk Hof ordonneerde in 1998 dat deze faciliteiten geen afbreuk doen aan het principieel eentalig karakter van het taalgebied en dus in geen geval resulteren in tweetaligheid.

De relatieve tijdelijkheid

Omwille van vage wetgevende bepalingen en interpretaties ontstond er van meet af aan een meningsverschil tussen Nederlandstalige en Franstalige politici over het al dan niet uitdovende karakter van de faciliteiten. Volgens tal van Vlaamse politici zijn ze bedoeld als een tijdelijk, integratie bevorderend middel. Verwijzend naar de toenemende verfransing van de zes randgemeenten maakte men aan Vlaamse kant de constatering dat Franstaligen zich in de randgemeenten vestigen omdat ze er door de faciliteiten verder in hun taal worden bediend. De staatshervorming van 1998 betonnerde echter het bestaande faciliteitenregime in de grondwet waardoor het slechts kan worden gewijzigd met een bijzondere twee derde meerderheid in het parlement en een gewone meerderheid in elke taalgroep. In elke taalgroep moet bovendien een meerderheid van de leden aan de stemming deelnemen.

Omzendbrieven en rechterlijke uitspraken

Aan een periode van relatieve rust over de taalfaciliteiten kwam een einde met de omzendbrief van 16 december 1997 van toenmalig Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden Leo Peeters (Vooruit). Faciliteitengemeenten stuurden voorheen

hun Franstalige inwoners steeds opnieuw documenten in hun taal. Peeters stipuleerde dat formulieren bestemd voor het brede publiek, zoals aanslagbiljetten voor gemeentebelastingen, voortaan steeds eerst in het Nederlands verstuurd moesten worden. Franstaligen die een exemplaar in hun taal wilden ontvangen, moesten hiervoor elke keer een verzoek indienen. 'De Franstaligen die telkens opnieuw een beroep doen op de faciliteiten mogen immers geacht worden inmiddels de taal van het gebied voldoende te kennen of toch ten minste te aanvaarden in het Nederlands te worden aangesproken of aangeschreven. Faciliteiten kunnen niet dermate ruim worden geïnterpreteerd dat zij deze integratie uitsluiten', aldus de omzendbrief-Peeters, die even later werd gevolgd door een identieke omzendbrief voor de OCMW's van minister Luc Martens (CD&V).

Na de omzendbrief was het op communautair vlak een tijd onrustig in de faciliteitengemeenten. De door Franstalige meerderheden bestuurde faciliteitengemeenten bleven de oproepingsbrieven sturen volgens taalaan-horigheid terwijl dit volgens de omzendbrief-Peeters aan alle inwoners – ook de Franstaligen – eerst in het Nederlands moet gebeuren en pas daarna in het Frans als de betrokkene hierom verzoekt. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 weigerde de

Vlaamse regering daarom de benoeming goed te keuren van de burgemeesters van Wezembeek-Oppem, Kraainem en Linkebeek. Ook in 2012 en 2018 werden enkele burgemeesters om die reden niet benoemd. In 2014 vernietigde de Raad van State echter de niet-benoeming van Veronique Caprasse (Kraainem) en in 2019 die van Pierre Rolin (Sint-Genesius-Rode), Frédéric Petit (Wezembeek-Oppem), Alexis Calmeyn (Drogenbos) en Yves Ghequière (Linkebeek).

Het verhaal duurt voort

Anno 2023 zijn Nederlandstalige en Franstalige politici het nog steeds niet eens over de toepassing van de omzendbrief-Peeters. Het ziet er naar uit dat het versturen van de oproepingsbrieven bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2024 opnieuw voor wat communautaire spanningen zal zorgen. Alhoewel de Nederlandstalige kamer van de Raad van State in 2004 oordeelde dat de omzendbrieven de faciliteitenregeling correct interpreteerde, stelde de Algemene Vergadering van diezelfde Raad van State in 2014 en 2017 dat Franstaligen slechts één keer om de vier jaar moeten laten weten dat ze documenten in hun taal willen ontvangen. Met uitzondering van Wemmel riepen vijf van de zes faciliteitengemeenten hun Franstalige inwoners daarom op zich te laten registreren. De taalregisters werden vernietigd door de Vlaamse overheid, maar in 2021 gaf de Raad van State de faciliteitengemeenten andermaal gelijk en vernietigde op haar beurt de Vlaamse beslissingen. In januari 2023 maakte minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers (Open VLD) bekend dat de Vlaamse regering de problematiek van taalregisters voorlegt aan het Grondwettelijk Hof. ●

📖 **Lees ook het artikel *Land tussen de talen in RandKrant* van mei 2023. Onze redacteur Koen Demarsin stapt ondertussen een deel van de taalgrens af. Vanaf oktober kan je zijn bevindingen lezen in RandKrant.**

Tijd voor de Gordel

De eerste zondag van september is het traditioneel Gordeldag in de Vlaamse Rand, en dat is op 3 september niet anders. De regio laat zich opnieuw van zijn mooiste kant zien aan wandelaars en fietsers.

TEKST Tina Deneyer - FOTO Filip Claessens

De Gordel heeft dit jaar vertrekpunten in het provinciedomein van Huizingen en Kamp Kwadraat in Overijse. De Druivenstreek is dit keer de focusregio van het sportieve evenement. Vanuit Kamp Kwadraat in Overijse en vanuit het domein van Huizingen vertrekken telkens vier gratis fietstochten van 20, 40, 60 en 100 km. Huizingen fungeert ook als startplaats voor de Gordelklassieker van 125 km in peloton. In Kamp Kwadraat vertrekt dan weer de Gordel Gravel. 'Dat is een fietstocht van 52 of 77 km door het glooiende landschap en over de mooiste grindwegen van de Druivenstreek', vertelt Annelore Cleuren van mede-organisator Flanders Classics. 'Je rijdt onder meer door het prachtige decor van het park en Arboretum van Tervuren. Aan het sfeerpunt in Huldenberg kan je even stoppen voor een hapje en drankje.'

Virtueel spel

Wandelaars hebben tijdens de Gordel de keuze uit van 5, 10 en 15 km vanuit Overijse en Huizingen. Aan de kortste wandeling van 5 km in het domein van Huizingen is een virtueel spel verbonden. 'Je brengt je smartphone of tablet mee en downloadt de QR-code bij de start', legt Cleuren uit. De app combineert extended en augmented reality met een oriëntatieloop. Je krijgt de opdracht om onderweg puzzelstukken te verzamelen die aan het eind van je wandeltocht een

virtuele medaille vormen. Heel leuk om te doen voor families met kinderen vanaf 3 jaar. Wie graag iets bijleert tijdens het wandelen, kan zich inschrijven voor een gratis gegidste wandeltocht van 9 km vanuit Kamp Kwadraat. Samen met een gids wandel je onder meer langs het Terlanenveld, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog een kamp voor Duitse krijgsgevangenen werd opgericht.

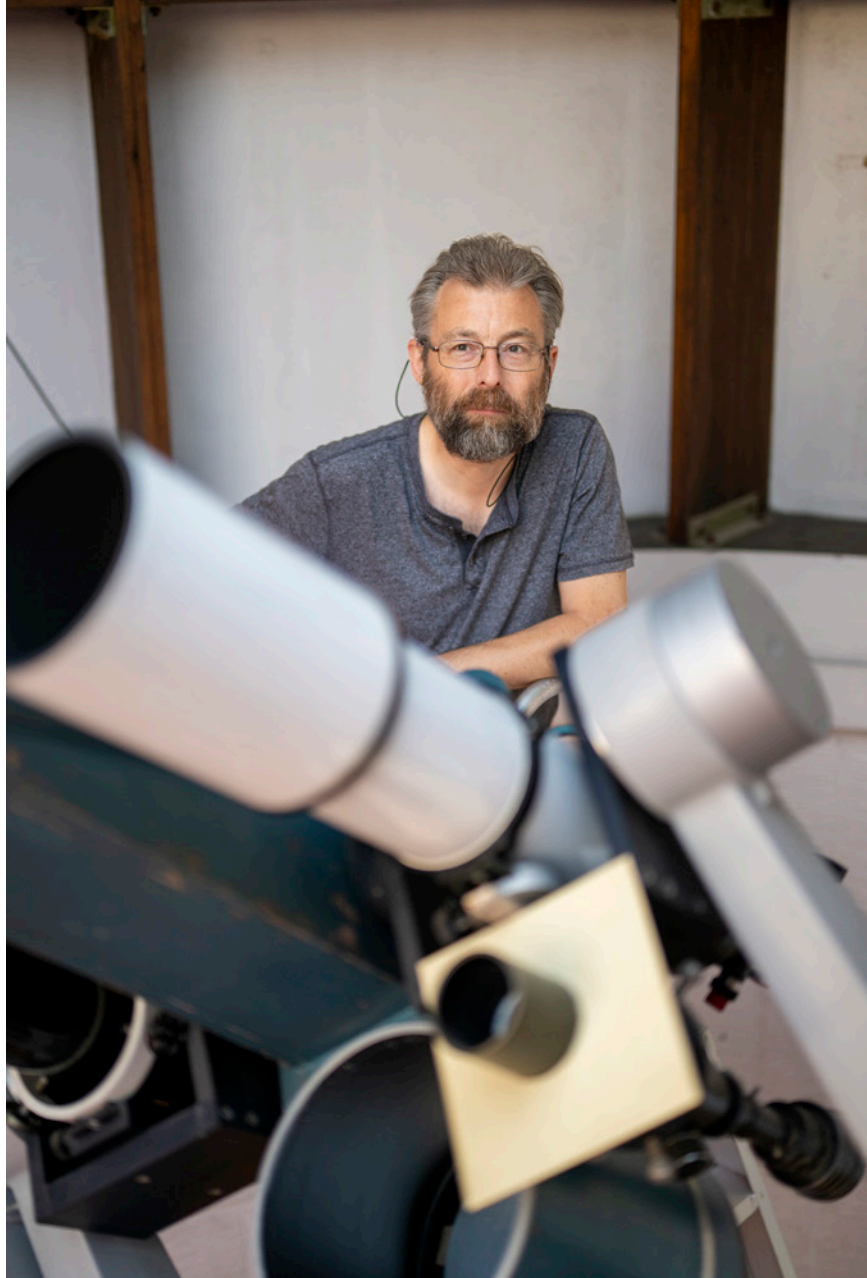
Nieuw: recreatieve looptocht

Dit jaar is er ook een looptocht vanuit Kamp Kwadraat. 'Dat is de Gordel Trail, die is helemaal nieuw in het aanbod. De recreatieve looptocht van 23 km gaat over onverharde wegen. Je legt hem in je eigen tempo af en ontdekt prachtige stukjes van het Zoniënwoud en het Marnixbos. In het sfeerpunt van Tervuren kan je even halhouden en genieten van een vleugje muziek. Langs het parcours voorzien we verschillende waterpunten.'

De Gordel staat elk jaar ook garant voor heel wat animatie voor groot en klein. In het domein van Huizingen is er onder meer een klauterparcours, een dierenhoek, volksspelen, een babydorp en een schmink- en smaakspektakel. Voor muzikliefhebbers zijn er dit jaar drie podia waar onder meer Wim Soutaer en Jasper Erkens optreden. In Kamp Kwadraat zijn dat onder andere Gunther Neefs en Soulbrothers.

'Deelnemen aan de Gordel kost je niets, behalve voor de pelotons', geeft Cleuren nog mee. 'Toch is het belangrijk dat je je registreert als je mee fietst of wandelt. Zo ga je verzekerd op pad, maak je kans op leuke prijzen én planten we in ruil voor je deelname een boom. Wie alleen voor de animatie komt, hoeft zich niet te registreren.' ●

📖 **Alle info over de wandel- en fietstochten en de animatie tijdens de Gordel op zondag 3 september vind je op www.degordel.be**

📍 Philippe Mollet

Volkssterrenwacht Mira in Grimbergen

Naar de sterren kijken

De volkssterrenwacht Mira in Grimbergen is de oudste volkssterrenwacht met een uitgebreide publiekswerking in de Benelux. Ze bereikt het grote publiek en weet ook de zoekers naar meer diepgang te boeien.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Het waarnemingsterras boven op het dak van de volkssterrenwacht ligt in de schaduw van de basiliek en ziet uit op de abdij en de abdijsgracht. 'Hier vind je een heus weerstation, een geacclimatiseerde telescoopruimte met verschillende mobiele, kleinere

telescopen, en met grote, vaste telescoopopstellingen in twee telescoopkoepels. De *pater Piraerts* koepel, genoemd naar de Norbertijn die in 1967 de volkssterrenwacht opgerichte, staat tegenover de recentere *Frank Deboosere* koepel. In die laatste,

spatieuze koepel prijkt de telescoop Mirador, die met crowdfunding werd aangekocht naar aanleiding van de 50e verjaardag van Mira. Let op de Franse woordspeling: Mira d'or', zegt Philippe Mollet, de eerste van de drie vaste personeelsleden en 32 jaar actief in de volkssterrenwacht. Samen met Frank Deboosere schreef hij het boek *Kijk omhoog* waarin heel uiteenlopende en praktische aspecten van het sterrenkijken aan bod komen. 'De publicatie is mede het resultaat van teksten en illustraties die we gebruiken voor onze cursussen, lezingen tijdens onze Astroclub en in onze driemaandelijks digitale nieuwsbrief.'

Doe-centrum

'Met de waarnemingsavonden heeft Mira een stevige reputatie opgebouwd. Wist je dat je bij Mira een telescoop kunt huren als je bijvoorbeeld op reis gaat? Bij de verhuur geven we uitgebreid uitleg over het toestel dat je kunt uittesten voor je eventueel besluit om er zelf een te kopen. We beschikken over 20 à 30 telescopen voor dit doel. Dat is uniek. Nergens anders vind je een dergelijke dienstverlening. Voor veel sterrenkijkers is een telescoop de kers op de taart, maar de werking van onze volkssterrenwacht is veel ruimer', verduidelijkt Mollet.

'Naast het waarnemingsterras zijn er verschillende tentoonstellingszalen. Ze zijn thematisch ingedeeld, rijk gedocumenteerd en goed geïllustreerd aan de hand van maquettes en multimedia. Je kunt er tal van experimenten uitvoeren en zo kom je spelenderwijs alles over het licht en de zwaartekracht te weten. Je ontdekt hoe een lens en je oog functioneren. Van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Ruimte-Aeronomie (BIRA) kregen we een toestel in bruikleen om het poollicht na te bootsen. Op het gelijkvloers is er de interactieve sterrenkaart waarop je jouw plaats in het heelal kan bepalen.'

‘Mira roept ook op om mee te werken aan onderzoeken over sterrenkunde, zoals aan het doctoraatsonderzoek van Katrien Colenberg over *astro sounds* (sterren-geluid). Het blijkt dat sterren trillen en door die geregistreerde trillingen te versnellen

“ Wist je dat je bij Mira een telescoop kunt huren voor als je bijvoorbeeld op reis gaat?

is het menselijke oor, in tegenstelling tot de computer, in staat nuances in sterren-geluiden te onderscheiden. Zo komt de onderzoekster tot de wetenschappelijk onderbouwde conclusie dat je sterren kunt classificeren volgens het trillingsniveau. Die burgerbetrokkenheid bij de wetenschap, de zogenaamde *citizen science*, speelt een belangrijke rol.’

Tussen prikkeling en onderzoek

‘De Vlaamse overheid, die de zes volkssterrenwachten subsidieert in het kader van het wetenschapsbeleid, beseft dat wij een pijler zijn in de promotie van STEM: Science, Technology, Engineering en Mathematics.

We vormen de ideale schakel tussen overheidsinstellingen zoals Technopolis, die een basis van enthousiasme opwekken voor technologie, en de universiteiten, die op een bepaald domein zeer specialistisch zijn. De volkssterrenwacht gaat verder dan het prikkelen van iemands interesse en is tegelijk veel toegankelijker dan een onderzoeksinstelling.’

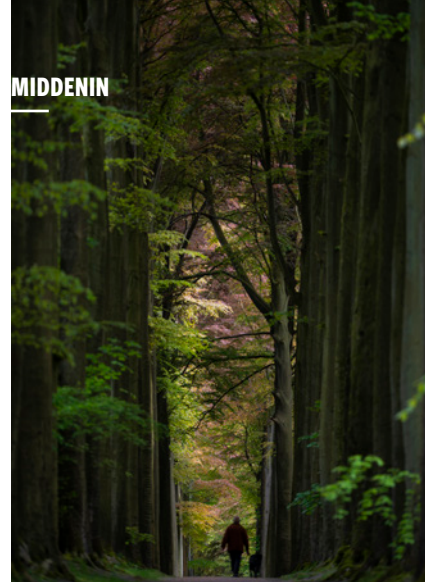
‘Mira is geëvolueerd van een volkssterrenwacht waar je aanvankelijk bijna uitsluitend aan geleide groepsbezoeken kon deelnemen naar meer individueel gerichte rondleidingen met een veel grotere interactiviteit. In die evolutie is ons aanbod nu veel groter en komt het sterker tegemoet aan de zoeker naar meer diepgang. Zo organiseert Mira zomerstages voor jongeren en cursussen voor volwassenen. Er is de switch van de maandelijkse Astroclub met Frank Deboosere naar de halfmaandelijkse lezingen. Veel lezingen brengen we online. We plaatsen ook video’s op YouTube, zoals over hoe je met sterrenkijken begint en welke instrumenten je daarbij kunt gebruiken. Die toenemende digitalisering is niet te stuiten. Het maakt dat ons aanbod een groter bereik heeft.’ ●

www.mira.be

FR Etoiles brillantes dans l’univers

L’observatoire Mira à Grimbergen est le plus vieil observatoire public du Benelux. Il attire le grand public et parvient à captiver ses visiteurs en leur offrant des possibilités d’observation approfondies. La terrasse d’observation située sur le toit de l’observatoire se situe à l’ombre de la basilique de Grimbergen et surplombe l’abbaye et son jardin. On y trouve une véritable station météorologique, une salle de télescopes acclimatée avec plusieurs petits télescopes mobiles ainsi que des grands télescopes fixes installés dans deux coupôles télescopiques. En plus de la terrasse d’observation, les visiteurs y trouveront plusieurs salles d’exposition où l’on apprend tout sur la lumière et la gravité. Une carte interactive des étoiles permet également de déterminer sa place dans l’univers.

MIDDENIN

De speeltuin van de mens

Nooit heb ik tijdens mijn verkenningen in de natuur het laatste halfjaar zo veel mensen horen klagen over de diarree aan festivals en de daarbij horende lawaaioverlast. Ze deden hun beklag over het voortdurende lawaai, afval, baldadigheden, enzovoort. Ze vrezen dat het de komende jaren nog erger zal worden, want veel gehoor kregen ze niet. Tijdens Tomorrowland vroeg de politie op een gegeven moment om niet meer te bellen voor lawaaioverlast. Volgens de organisatoren verliep alles normaal.

Is het een inhaalbeweging na corona? Gaat het om het aloude brood en spelen zodat mensen in hun vrije tijd wat om handen hebben? Is het de tijdsgeest waarin geen rekening wordt gehouden met de omgeving? Is het een beetje politieke recuperatie met de verkiezingen in aantocht? Of is het misschien gewoon dat het geld moet rollen. Zoals steeds.

Duidelijk is dat er intussen grenzen worden verlegd. Twintig jaar geleden zou het niet mogelijk zijn geweest om iets als het Voodoo Village-festival te organiseren in het Gravenbos in Humbeek. Dat is Natura 2000-gebied en dieren en planten genieten daar de hoogste Europese bewscherming. Zouden moeten althans. De toezicht-houdende overheid, het Agentschap voor Natuur en Bos, laat begaan omdat de schade voor de natuur zou meevallen. Echt? Vijftientigduizend mensen een weekend uit de bol laten gaan op loeiharde muziek? Vorig jaar kon je het lawaai tot tien kilometer ver horen, maar de plaatselijke natuur heeft daar geen last van. Wie dat denkt, vergist zich. Eén voorbeeld. Het nabijgelegen Zeekanaal is een belangrijke trekroute voor vogels die op weg zijn naar hun zuidelijke overwinteringsgebieden. Misschien moeten zij een voodoo-ritueel houden om rustig de oversteek te kunnen maken? ●

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Een filmische expo
in Gaasbeek

Vergeet mij niet

📍 Stef Aerts en Marie Vinck

Na drie jaar restauratie is het eindelijk zover: het kasteel van Gaasbeek heropent. En dat doet het met een verrassende expo. Het gezelschap FC Bergman mocht zich uitleven in de statige vertrekken, wat resulteerde in acht kortfilms die je kan ontdekken tijdens een parcours.

TEKST Lene Van Langenhove - FOTO Filip Claessens

Een theatergezelschap uitnodigen om een expo te maken, het klinkt gedurfd. Marieke Debeuckelaere, verantwoordelijk voor de collectie en presentatie van het Kasteel van Gaasbeek, legt uit dat ze dat al langer doen, de kunsten *opentrekken*. 'We willen dit erfgoed actueel houden. Het verleden heeft immers ook nog te maken met ons vandaag. Daarom laten we hedendaagse kunstenaars daarop reflecteren. Het museum is bij uitstek een huis waar verschillende kunst disciplines een plaats kunnen vinden. Het Kasteel van Gaasbeek werd door markiezin Arconati Visconti ook een beetje ingericht als een theaterdecor. Dit past wonderwel.'

Fake

De markiezin, *née* Marie Peyrat, erft het kasteel eind 19e eeuw. Haar steenrijke man overlijdt jong en na zijn dood transformeert de Française het kasteel tot een neo-renaïssancistisch sprookjeskasteel. Het lijkt erop dat ze niet enkel de muren maar ook zichzelf wil transformeren, want er zijn heel wat portretten van haar waarop ze een

middeleeuws pagepakje draagt, verlangend naar een tijd die ze nooit heeft gekend.

Het zijn deze portretten die Stef Aerts en Marie Vinck van FC Bergman intrigeerden. 'De theatraliteit verleidde ons', vertelt Aerts. 'Theatraliteit als noodzakelijke levenshouding, zo lijkt het wel. Er spreekt een grote eenzaamheid, vastberadenheid en kracht uit die portrettenreeks.' Hoe ontspint zich dan een verhaal of is er geen verhaal? 'Het is eerder een gedachte of een inspiratie. We maakten absoluut geen *biopic*, het gaat niet over Marie Peyrat. Haar verhaal vormde de aanleiding tot een meditatie over het verlangen naar alternatieve identiteiten en geënceneerde levens.'

In een ander leven

De expo bestaat voornamelijk uit een aantal *filmvignetten*: impressionistische, raadselachtige filmtaferelen die zich in en rond het kasteel afspelen. Marie Vinck geeft gestalte aan alle figuren die je in de verschillende films tegenkomt: ridder, kwal, Lady Diana, creepy monster,... Een romantische ziel,

introvert of narcist? In alle geval is deze figuur steeds op zoek naar intense ervaringen. De films verbeelden haar hallucinaties, dromen, angsten en verlangens.

'De kortfilms worden getoond doorheen het kasteel, je kan ze tot jou nemen op je eigen tempo. Daarnaast is er natuurlijk het kasteel zelf, zijn geschiedenis en hoe het eruitziet. Zo wordt het kasteel eigenlijk een tweede hoofdrolspeler, naast Marie.' De cinematografie werd overigens verzorgd door Ruben Impens, die ook de beelden schoot voor onder meer *Beautiful Boy* en *Le otto montagne*.

Momenteel is de vaste collectie nog niet terug, maar toen FC Bergman het concept voor de filmopnames aan het uitdenken was, mochten ze wel in de collectie grasduinen. Via foto's welteverstaan, want de werken staan verspreid omwille van de restauratie. Debeuckelaere: 'FC Bergman koos enkele objecten uit om bepaalde ruimtes te enceneren en om hun verhalen te vertellen. Een aantal stukken zijn dus teruggekeerd naar het kasteel. Zij kozen heel bewust: daar filmen we die scène, daar die scène, naargelang wat het best werkte. En het werkt, het hele parcours zit als gegoten.'

De tijd ontrafeld

De ruimtes hebben de makers wel degelijk beïnvloed. Zo wilden ze aanvankelijk dat het laatste vignet zich afspeelde in de vertrekken van Marie Peyrat. Die zijn volledig in rococo stijl, het Parijs van eind 18e eeuw werd hier

gedropt, terwijl de rest van het kasteel in neo-renaissance stijl baadt. Het zijn eigenlijk de enige ruimtes die gevuld zijn met de oorspronkelijke collectie, de andere ruimtes zijn zo goed als leeg.

‘Door er te werken, merkten we dat die ruimte veel verhalen met zich meebracht’, legt Aerts uit. ‘Daardoor vonden we ze geschikter voor een ander vignet, wat dan weer mee bepaald is door de sfeer en de tijd die de vertrekken van Marie Peyrat uitademden. Zij hebben gemaakt dat de nieuwe scènes die we daarin hebben gesitueerd helemaal in die Parijse sfeer baden. Zo was het een echte wisselwerking. We gingen soms ook buiten het kasteel. Zo is er een scène die zich afspeelt in de Zoo van Antwerpen. Het kasteel zelf is een vat vol anachronismen, de tijden lopen door elkaar. Dat was voor ons de aanleiding om hetzelfde te doen met de vignetten. Een paar verwijzen rechtstreeks naar de renaissance, andere naar het Parijs van de belle époque, maar evengoed naar hoe het museum vandaag wordt bekeken.’ Debeuckelere beaamt dit. ‘Dit kasteel bevat zoveel verhalen, tijdsgewrichten, en dat zie je mooi weerspiegeld in de films van FC Bergman. Je kan eindeloos interpreteren en beleven, er zijn heel veel laagjes.’ ●

TOT 5 NOV

Ne mobiliez mie. Filmische expo

FC Bergman

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
www.kasteelvangasbeek.be

Scènes van een schapenfeest

Laika was een hond in de ruimte, maar het is ook een theatergezelschap dat een stuk maakte over schapen. *Het schaap* is een toneelstuk voor +10 gebaseerd op het debuut van schrijver Fikry El Azzouzi.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Laika

Het schapenfeest of offerfeest is het belangrijkste feest in de islam. Terwijl het suikerfeest de ramadan afsluit, heeft het offerfeest plaats ongeveer zeventig dagen na het einde van de vastenperiode. Moslims in België slachten dan meestal een lam, waarmee wordt herdacht dat de profeet Abraham zich bereid toonde zijn zoon voor God te offeren. Het is een feestdag die zich leent tot fictie en verhalen, maar het was even wachten op een Vlaamse schrijver die zich daar aan zou zetten.

Van voetballer tot schrijver

Met schrijver Fikry El Azzouzi heeft de Nederlandse literatuur in Vlaanderen een pen gevonden die ook de leefwereld van een jongere generatie moslims van bij ons als onderwerp van zijn werk maakt. El Azzouzi werd in 1978 geboren in een gezin van Marokkaanse origine en groeide op in Temse. El Azzouzi was in zijn jeugd een voetballer en een straatjoch, maar zijn ambitie om schrijver te worden leidde in 2010 tot zijn romandebut *Het schapenfeest*. Ondertussen heeft El Azzouzi verschillende romans op zijn naam staan, zoals *Alleen zij*, *Ayoub*, *De beloning* en *Drarrie in de nacht*. Die laatste roman werd ook voor het theater bewerkt. In zijn rol als theaterschrijver maakt El Azzouzi met Junior Mthombeni en Cesar Janssens deel uit van het collectief Jr.cE.sA.r, en werkte hij mee aan KVS-producties als *Malcolm X*, *Dear Winnie*, en *Who's Tupac?* El Azzouzi sleepte voor zijn werk onder meer de Arkprijs van het Vrije Woord, de Ultima cultuurprijs van

de Vlaamse Gemeenschap en een nominatie voor De Gouden Uil in de wacht.

Spanningen het hoofd bieden

De theaterversie van zijn debuutroman vertrouwde El Azzouzi toe aan theatergezelschap Laika. *Het schapenfeest* vertelt het verhaal van de twaalfjarige Ayoub, het hoofdpersoon dat enkele ervaringen gemeen heeft met de auteur. Ayoub moet voor het schapenfeest zijn vader helpen bij het slachten van een schaap. Maar Ayoub heeft een hekel aan schapenvlees, staat niet te springen om het schaap te slachten én heeft een moeilijke relatie met zijn vader. Hij speelt liever voetbal en worstelt met de verschillen tussen zijn Marokkaanse gezin, waarin de rituelen van de islam een belangrijke rol spelen, en de buitenwereld die er andere gewoonten op nahoudt. Op die manier gaat *Het schapenfeest* niet alleen over religieuze gewoonten en culturele verschillen, maar ook over generatieconflicten, het zoeken naar identiteit en het verwezenlijken van eigen dromen.

Regisseurs Jo Roets en Greet Vissers bewerkten de roman. Zij gebruiken één scène als rode draad: terwijl zijn vader naar huis rijdt om extra materiaal blijft Ayoub alleen achter met het te slachten schaap. Deze scène vormt het *nu-moment* van waaruit alle andere scènes – flashbacks, hersenspinsels, angstbeelden, fantasieën – vertrekken. Ayoub gebruikt zijn herinneringen en verbeelding om de spanningen waarmee hij te kampen heeft het hoofd te bieden. De cast bestaat uit drie spelers die de spanning tussen twee culturen en verschillende talen kennen. Deniz Polatoglu van Turkse, Adnane Lamarti van Marokkaanse, en Arber Aliaj van Albanese origine. ●

VR – 29 SEP – 19.30

Het Schaap (+10j)

Laika

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

N2 Brussel–Leuven

Een steenweg vol economische bedrijvigheid

De N2 loopt van Brussel over Leuven, Diest en Hasselt naar de Nederlandse grens nabij Maastricht. Van de ongeveer 101 kilometer lange steenweg liggen er 6,7 in de Vlaamse Rand, allemaal in Zaventem. We nemen je mee van de grens met Kortenberg tot aan de grens met Brussel. Met de auto. Niet met de fiets, want dat is veel te gevaarlijk op deze gewestweg.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

De N2 loopt door het dichtstbevolkte deel van de Vlaamse Rand en zelfs van de provincie, want de open ruimte tussen provinciehoofdstad Leuven en Vlaamse hoofdstad Brussel slijbt al decennialang geleidelijk aan dicht. Bewoners uit de twee stedelijke polen zwermen vaak uit naar de omliggende gemeenten. De verkeersdruk op de N2 valt dus niet te onderschatten. Opmerkelijk is ook dat er tussen Leuven en Brussel eigenlijk drie *harde infrastructuurlijnen* parallel naast elkaar lopen. De N2 is de oudste van de drie en werd in het begin van de 18e eeuw aangelegd. Later kwam ten noorden van de N2 de spoorweg met – nog later – de hogesnelheidslijn. En vanaf de jaren 1970 legde men met de E5 – nu de E40 – nog een derde parallelle infrastructuur aan tussen Leuven en Brussel. De boerentram was toen al lang van het toneel verdwenen.

Onopvallend erfgoed

We vertrekken bij de grens met Kortenberg in Nossegem bij het opvallende kapelletje Moeder van Barmhartigheid aan de Guldendellestraat, opgenomen in de

Inventaris Onroerend Erfgoed. Dat geldt ook voor Villa Vogelzang wat verderop links, voor de tuin van de Villa Familie Van Meerbeek, een boerenwoning en een burgerhuis nog voor we bij de verkeerslichten met de Mechelsesteenweg komen. De historische panden springen niet in het oog tussen de aaneenschakeling van verspreide bebouwing en rijwoningen. Panden, zoals het voormalige gemeentehuis van Nossegem, het klooster Clair Manoir en het pachthof De Vernagelde Poort zijn gewoon helemaal uit het straatbeeld verdwenen, onder meer door de uitbreiding en modernisering van het woonzorgcentrum Ter Burg. Een opvallende villa die niet in de erfgoedinventaris zit, zien we bij Club Lautrec, een van de laatste getuigen van de eertijds weelderig aanwezige huizen van plezier langs deze steenweg.

Ondermaatse infrastructuur

Het kruispunt met de Mechelsesteenweg is altijd zeer filegevoelig geweest, vooral door de verbinding met de E40 en de achterliggende bedrijvzones, met onder andere Ikea, die zeer veel auto- en vrachtverkeer

aantrekken. Voor fietsers – en zelfs voor voetgangers – is de N2 absoluut geen aanrader. Voetgangers krijgen nauwelijks een plek; fietsers hooguit een moordstrookje. Ondermaats is een eufemisme voor de infrastructuur voor de zwakke weggebruiker, of wat daarvoor moet doorgaan. Er is evenwel ook goed nieuws, want het Agentschap Wegen en Verkeer besteedt dit jaar een studie uit om veiliger te kunnen fietsen vanaf de grens met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op termijn mogen we dus de aanleg verwachten van veilige enkelrichtingsfietspaden langs de Leuvensesteenweg in Zaventem, van de grens met Brussel in Sint-Stevens-Woluwe tot in Nossegem en vanaf Nossegem tot aan de grens met Kortenberg. Tegelijk wordt ook bestudeerd of de leefbaarheid in de dorpskernen kan worden verbeterd en of er werk kan worden gemaakt van een betere doorstroming van het openbaar vervoer. Tegen het einde van dit jaar zouden de eerste

“Op sommige bedrijventerreinen in Zaventem staat een derde tot de helft van de gebouwen leeg.

concrete ontwerpen klaar moeten zijn. Het is rijkelijk laat voor een steenweg waar decennialang amper enig oog was voor andere vervoersmiddelen dan de auto en waar fietsers en voetgangers vandaag steevast van de ene hachelijke en levensbedreigende situatie in de andere terecht komen. Maar hoop doet leven.

Permanent autosalon

Tussen Nossegem en Zaventem rijden we voorbij de brandweerkazerne. Vanaf hier gaat de woningbouw over in bedrijven en bedrijventerreinen. Over heel de lengte van deze steenweg vind je opritten naar parkings, huizen en bedrijven. Bij de latere herinrichting een belangrijk aandachtspunt, want elke toegang tot de steenweg maakt de weg minder veilig voor trage weggebruikers.

Dat er zich langs deze steenweg zoveel bedrijven en bedrijventerreinen bevinden, is te danken aan de luchthaven. Een

EN The Long and Winding Road

The N2 runs through the most densely populated part of the Flemish Rand, from Brussels to Leuven, Diest and Hasselt and reaches the Dutch border near Maastricht. The roughly 101-kilometre-long road includes a 6.7-kilometre stretch in the Flemish Rand, all of which lies in Zaventem. Join us on a journey from the border with Kortenberg to the one with Brussels. Driving not cycling, as it is far too dangerous for bikes on this regional road full of businesses and linear urban sprawl. What remains of the past is well hidden here. What does stand out is the so-called ‘Woluwe pit’ where the road heads down in a descent towards Sint-Stevens-Woluwe. Work is currently underway on the redevelopment of the Woluwe River Valley.

economische schakel zoals onze nationale luchthaven trekt heel wat bedrijvigheid aan en daar heeft Zaventem in het verleden gretig van geprofiteerd. Maar ook die bedrijventerreinen zijn vooral gericht op bereikbaarheid met de auto of met vrachtovervoer. Precies daar knelt al decennialang het schoentje, want van vlotte bereikbaarheid zijn we geëvolueerd naar structurele en vaak lange files op deze steenweg. Doordat de bedrijven en de bedrijventerreinen vandaag veel minder vlot bereikbaar zijn voor gemotoriseerd verkeer, neemt de leegstand al jaren hand over hand toe. 'Te huur' en 'te koop' zijn vaak geziene bordjes langs deze steenweg. Op sommige bedrijventerreinen in Zaventem staat een derde tot de helft van de gebouwen leeg. De parkings, het weinige groen en de grote verharde oppervlakten zijn wel gebleven. Open ruimte of onverharde open zones tussen de verschillende bedrijventerreinen zijn uiterst schaars. Verderop – op weg naar deelgemeente Sint-Stevens-Woluwe – komen we bijna letterlijk in autoland. Hier schurkt de ene garage tegen de andere autoverkoper aan. Een permanent autosalon als het ware, met vrijwel alle automerken. En meteen rijden we ook tussen een wirwar van auto's door, die soms op de meest onmogelijke plaatsen geparkeerd staan.

Ruimte voor de Woluwe

Wat verder hijst onze drievaks-N2 zich over de Ring 0 op weg naar wat in de volksmond *de put van Woluwe* wordt genoemd: de kruising van de N2 met de Woluwelaan of de R22. En bij die R22 klaart de hemel wat op. De Woluwelaan loopt namelijk over de rivier de Woluwe en daar wordt wel werk van gemaakt. Op initiatief van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) hebben maar liefst veertien openbare besturen zich geëngageerd om de Woluwe opnieuw aan de oppervlakte te krijgen en ze uit haar veel te strakke keurslijf van inbuizingen en moerriolen te halen. De VLM legde langs de Woluwelaan het Woluwewandelpad aan vanaf de grens tussen Zaventem en Sint-Lambrechts-Woluwe. Het Agentschap Wegen en Verkeer sloot daarop aan met een gedeeltelijke openlegging van de Woluwe en voor fietsers en voetgangers een veilige doorsteek onder

Ⓜ Maria, Moeder van Barmhartigheidkapel aan de Guldendellestraat (Nossegem)

de N2. Aan de andere kant van de N2 nam de Vlaamse Milieumaatschappij over met de aanleg van een natuurlijk moerasgebied dat ook voor extra waterberging zorgt. Het is de bedoeling dat andere partners, zoals de gemeenten, de Lijn en het Agentschap voor Natuur en Bos, de groen-blauwe verbinding verder doortrekken, zodat er een natuurlijke wandel-, groen- en waterverbinding ontstaat vanaf het domein Drie Fontein in Vilvoorde tot aan het Zoniënwoud.

Lintbebouwing

We klimmen stilaan uit de put van Woluwe. De steenweg versmalt tot twee rijvakken met aan weerszijden parkeerplekken voor auto's en doorlopende bebouwing. Hoeft het gezegd dat fietsers hier vandaag nooit zonder gevaar kunnen laveren tussen de geparkeerde voertuigen en de bebouwing? Links op de N2 ligt, een beetje achterin, de gemeentelijke sporthal van Sint-Stevens-Woluwe, toch een punt van sociaal leven in dit dorp op de grens met Brussel. Net daarvoor zien we

het vroegere gemeentehuis van Sint-Stevens-Woluwe in neoclassicistische stijl. Overigens zit er ook in dit deel nog wel wat erfgoed, zoals burgerwoningen, een herenhuis, een villa en een dokterswoning, maar ook hier wordt het straatbeeld zodanig overheerst door de lintbebouwing dat de erfgoedelementen nog nauwelijks opvallen. Rechts kun je naar het Woluweveld rijden, de grootste overblijvende open ruimte binnen de ring. Ten tijde van de Duitse bezetting bevond zich daar het militaire vliegveld. Samen met de oude NAVO-site is het Woluweveld een gebied dat zich nog kan lenen tot heel wat interessante ontwikkelingen van de open ruimte. De VLM heeft het gebied de voorbije jaren al grotendeels ingericht en er ook betere voet- en fietswegen aangelegd. Overigens moeten we toch ook even meegeven dat in dat binnengebied wél een veilige en snelle fietsverbinding ligt tussen Leuven en Brussel. Even verder rijden we Brussel binnen en laten we het bordje Sint-Stevens-Woluwe, Vlaams en gastvrij achter ons. ●

PODIUM

THEATER

9 EN 10 SEP – 20.30

Vake poes, of hoe God verdween

Lisaboa Houbrechts/ Lageste
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DO – 14 SEP – 20.30

Ik maak me geen illusies

Sara De Roo & Tine Van Aerschot
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO – 21 SEP – 20.30

Sartre & De Beauvoir

Frank Focketyn en Sien Eggers
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR – 22 SEP – 20.00

Nacht/Zicht (en wanneer er met vier niks te vieren valt)

Collectief Verlof
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

22 EN 23 SEP – 15.00 EN 20.00

Today I kill you

SKaGeN
Huizingen, Manchestersite,
02 371 22 62

ZA – 23 SEP – 20.15

Maurice Tillieux, tekenaar met een zeemanshart

Moody Blue Productions
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

29 EN 30 SEP

Da Capo

Circus Ronaldo
Beersel, kasteel van Beersel,
02 371 22 62

KIDS

ZA – 9 SEP – 15.00

League & Legend (+3j)

15Feet6
Sint-Pieters-Leeuw, Colomapark,
02 371 22 62

WO – 13 SEP – 16.00

De waanzinnige waarheid (+9j)

Meneer Zee
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZA – 16 SEP – 13.30 EN 16.00

Met Bumbina in Dromenland

Studio 100
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 17 SEP – 13.00

Plein Public straattheater

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 24 SEP – 10.00

Zussen (+6j)

ontbijtfilm
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZO – 24 SEP – 10.30

Mama Boe op zoek naar thuis (+3j)

ontbijtfilm
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO – 24 SEP – 15.00

Oma-vergeet-mij-niet (+5j)

Theater Tieret
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

VR – 29 SEP – 19.30

Het Schaap (+10j)

Laika
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA – 30 SEP – 10.30, 13.30 EN 16.00

Nachtwacht Show

Studio 100
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

HUMOR

ZA – 23 SEP – 20.00

Soenami

Soe Nsuki
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

VR – 29 SEP – 20.30

Badje vol met stroop

Guga Baul & Jonas Van Thielen
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

DANS

ZA – 16 SEP – 20.30

ZO – 17 SEP – 15.00

Van Thorhout

Alexander Vantournhout
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

WO – 20 SEP – 20.30

Flemish Primitives

Action Zoo Humain
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

LITERATUUR

GIST. Zennegesprekken

ZO – 10 SEP – 16.00

Peter Terrin & Nils Verkaeren

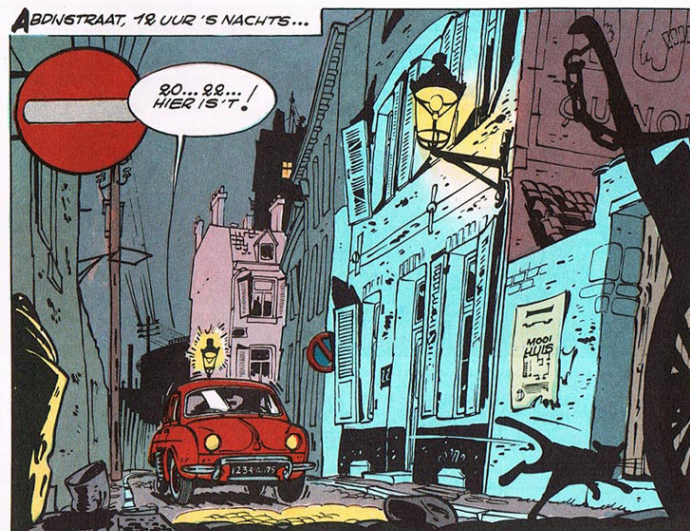
ZO – 29 SEP – 16.00

Anneleen Van Offel &

Isabel Fredeus

Beersel, Huis Herman Teirlinck,
huisvanhermanteirlinck.be

📍 Maurice Tillieux, tekenaar met een zeemanshart (23/9)

© Bas Weerich

Today I kill you (22/9 en 23/9)

MUZIEK

VR – 1 SEP – 20.30

Folkland

Jacques Stotzem

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZA – 2 SEP – 20.30

Goldeneye

Les Truttet

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA – 9 SEP – 20.00

Wigbert in concert

Tervuren, Flavirama Park,

www.flavirama.be

ZA – 9 SEP – 20.30

Op algemene aanvraag

Raymond van het Groenewoud

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO – 10 SEP – 11.00

Meuzemuzeconcert

Steven Sneyers & Melting Box

Meise, kerk Meuzegem,

02 892 24 40

MA – 18 SEP – 15.00

Dat heet dan gelukkig zijn

Geena Lisa, Sam Verhoeven

en Andrea Croonenberghs

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR – 22 SEP – 20.00

Camilo Córdoba Ensemble 22

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

Cabana Belgicana

Johan Heldenbergh, Roland,

Sara De Smedt, Nils De Caster &

Bart Vervaeck

VR – 22 SEP – 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO – 28 SEP – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 22 SEP – 20.30

That Old Feeling

Jef Neve

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZA – 23 SEP – 20.00

Terra Azul

Leán

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZA – 23 SEP – 20.30

Tervuurs Talent

seizoensopener

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

ZO – 24 SEP – 20.30

De Lage Landenlijst

Hans Primusz, Het Lage Landenkoor

& Nele Bauwens

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 27 SEP – 20.30

The Dublin Legends

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR – 29 SEP – 20.30

Jean-Michel Blais &

Catherine Graindorge

Grimbergen, sacristie Abdijkerk,

02 263 03 43

VR – 29 SEP – 20.00

Mother Mercury

A Tribute to 50 years Queen

Linkebeek, GC de Moelie,

02 380 77 51

VR – 29 SEP – 20.30

The History of Metal

Sofie Engelen,

Franky De Smet-Vandamme

& live-band

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

VR – 29 SEP – 20.00

Lady Linn Trilogy

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

ZA – 30 SEP – 20.00

A Pink Floyd Experience

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZA – 30 SEP – 20.30

De Kracht van Muziek

Günther Neefs

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

ZA – 30 SEP – 20.30

Onrust

Tourist LeMC

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

ZA – 30 SEP – 20.00

Tracy Lane

seizoensopener

Kraainem, GC de Lijsterbes,

02 721 28 06

ZA – 30 SEP – 20.00

Isabelle Aakoestisch

seizoensopener

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

FILM

DI – 5 SEP – 20.30

Amargeddon Time

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 12 SEP – 20.30

Juniper

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 12 SEP – 20.30

Het geheugenspel

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI – 19 SEP – 20.30

Jeanne du Barry

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI – 19 SEP – 20.30

Blue Jean

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO – 21 SEP – 14.30

14-18

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

VR – 22 SEP – 14.00 EN 20.30

Close

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

MA – 25 SEP – 20.30

Lou Reed: Berlin

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 26 SEP – 20.30

Sisi & Ich

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI - 26 SEP - 20.30

The Quiet Girl

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO - 27 SEP - 15.00 EN 20.00

Avatar: The Way of Water

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA - 30 SEP - 20.00

Empire of Light

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA - 30 SEP - 15.00

Zeevonk

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

EXPO

2., 3, 9 EN 10 SEP - 11.00

**Openlucht tentoonstelling
beeldtuin**Alseberg, Tuin der Onlusten,
0486 80 64 48

14 SEP TOT 1 OKT

KunstAs**Biënnale**

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

15 SEP TOT 7 JAN

Antoni Tàpies.**The Practice of Art**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 24 SEP

**De Alsebergse spurter
Lucien Zelck****foto-expo**Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

29 SEP TOT 23 DEC

Koen Broos.**The Baltic Series/ Serie 9**Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72,
www.koenbroos.be

TOT 4 OKT

Robbe Van den Begijn

Wemmel, wvc Hestia, 02 460 41 43

TOT 5 NOV

Ne mobliez mie.**Filmische expo****FC Bergman**Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
www.kasteelvangaasbeek.be

TOT 23 NOV

Filip Wierzbicki-Nowak.**Connections**Dworp, Destelheide,
www.destelheide.be

OPSTAP

ZO - 10 SEP - 14.00

**Merkwaardige bomen
en hun verhaal**

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

ZA - 16 SEP - 14.00

**Op stap met Nero en
Marc Sleen**

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO - 17 SEP - 14.00

Van centrum tot Koedalbos

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

📍 Zeevonk (30/9)

VARIA

VR - 1 SEP - 20.30

Closing Night Strombeach**DJ-feestje**Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43**Ezelsoor**

VR - 1 SEP - 15.30

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

WO - 6 SEP - 13.00

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZO - 17 SEP - 14.00

RepaircaféLinkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZA - 16 SEP - 20.30

Grenzeloos**Multimediaal spektakel/****15j Beiaardvrienden**Grimbergen, Abdijkerk,
02 263 03 43

16 EN 17 SEP - 7.00

Fwiet! Fwiet!**Begijn Le Bleu**Sint-Pieters-Leeuw, Zuunvallei,
02 371 22 62

ZA - 23 SEP - 16.00

Tour de Danse**Vol Tapijt**Zaventem, zaal Stockmans,
02 307 72 72

DO - 28 SEP - 20.00

Voor ik het vergeet**lezing met Wannes Deleu**Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZA - 30 SEP - 14.00

Repair Café Grimbergen, CC Strombeek,
info@repaircafegrimbergen.be

De Baltische staten volgens
Koen Broos

‘Suspense is belangrijk in mijn foto’s’

Fotograaf Koen Broos is bij de meeste mensen bekend met zijn foto’s van podiumkunstenars en theatergezelschappen. Maar hij maakt ook persoonlijk werk dat dit najaar te zien is in Cultuurcentrum De Factorij in Zaventem.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Dat de expo *The Baltic Series/Serie 9* met vrij werk van Koen Broos in CC Factorij plaatsheeft, is niet toevallig. Als fotograaf die veel met theatergezelschappen en creërende theaters samenwerkt, is Broos bekend met het theatercircuit. Maar deze serie heeft niets met podiumkunsten te maken. Broos maakt ook fotoreeksen voor zichzelf, die hij vastlegt in genummerde series. De negende serie bevat een reeks beelden die hij maakte tijdens een aantal trips in de Baltische staten Estland, Litouwen en Letland, in het voorjaar van 2022.

‘Ik was voor ander werk al eens eerder in die regio geweest en wilde er al langer naar terugkeren omdat die landen mij intrigeren, net zoals andere landen uit het voormalige Oostblok waar ik als student vaak kwam. Het besluit om er nu naartoe te reizen, had ik al gemaakt voor de oorlog in Oekraïne begon, maar tijdens mijn reis was de oorlog begonnen en erg voelbaar. Door hun geschiedenis staan de neuzen in de Baltische staten sinds hun onafhankelijkheid van de communistische Sovjetunie in 1991 in de richting van het Westen. Dat ze niet terug willen naar de grote buur in het Oosten is duidelijk. De oorlog in Oekraïne is voor die landen dan ook een pijnlijke flashback. Tegelijk zie je dat die landen nog niet het stadium van de welvaartsstaat hebben bereikt zoals in het Westen. In veel steden heerst een enorme bouwlust, maar er zijn ook nog veel restanten uit het verleden.’

Zoeken naar de essentie

Die sporen en sentimenten voelbaar en zichtbaar maken, is een van Broos’ ambities. Dat resulteert in foto’s die niet abstract zijn, maar die zich toch ook niet met één blik laten doorgronden. Verwacht bij hem geen keurige architectuurfotografie, klassieke reportagebeelden of sprekende portretten. Broos legt atmosferen vast met licht en reflecties, suggereert en zoekt naar een essentie die ook buiten het kader kan liggen.

Hoe doe je dat, een essentie vangen in een beeld door voorbij de voor de hand liggende herkenningspunten te kijken? Wat stuurt de blik van de fotograaf? ‘Dat telkens opnieuw bepalen, is een levenslange zoektocht’, zegt Broos. ‘Ik had een lijst van plaatsen die ik op mijn reis wilde bezoeken. Ik wilde me verdiepen in het hedendaagse leven in de nieuwe wijken, maar ik wilde ook terugkeren naar de soms brutalistische architectuur van vroeger. Ik heb ook heel wat KGB gevangenisbezoeken, met folterkamers. In het algemeen ga je op zoek naar indrukken. *Suspense* is een belangrijk woord in mijn werk. Het gevoel dat er iets kan gebeuren zonder dat je weet wat. Daarnaast zoek ik ook altijd naar een extreme *nature!*. Ik probeer zo weinig mogelijk dremfels in te bouwen, waardoor kijkers in elk beeld kunnen instappen.’

Kijken hoever je kan gaan

Schoonheid is geen doel. Broos’ beelden vragen de medewerking van de kijker. ‘Onlangs

zei iemand dat ik zowel in mijn werk met andere partijen als in mijn persoonlijk werk de mogelijkheden oprek. Ik kijk hoe ver ik kan gaan. Ik hoop dat mensen iets voelen of zich iets afvragen wanneer ze een foto zien. En dat er een discussie kan ontstaan. Ik vind het belangrijk dat er bij het bekijken van de foto’s een gesprek kan ontstaan zoals na een theatervoorstelling. Of een beeld iets doet en vragen stelt, is belangrijker dan de vraag of het mooi is of lelijk.’

Daarmee biedt Broos een alternatief voor een hedendaagse beeldcultuur die vaak erg gepolijst en *in your face* is. ‘Ik heb het vermoeden dat veel mensen op zoek zijn naar iets anders dan de helderheid van digitale platformen. Ik heb mij daar nooit door laten leiden. Ik heb mijn foto’s altijd in eerste instantie voor mezelf gemaakt. Terwijl ik aan het fotograferen ben, ben ik veel minder bezig met het publiek dan wanneer ik nadien nadenk over de presentatie.’ Voor die presentatie houdt Broos rekening met de tentoonstellingsruimte. In Zaventem zullen een aantal grote afdrukken van meer dan een meter hangen, waar mensen kunnen voor staan en hun tijd nemen om elk beeld te ontdekken. •

www.koenbroos.be

29 SEP TOT 23 DEC

Koen Broos. The Baltic Series/ Serie 9
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

FAVORIETEN VAN
Esmeralda Raskin

MOOISTE PLEK
IN COLOMBIA
Amazonia.

FAVORIET GERECHT
Buñuelo (een
gefrituurde
beignet).

MOOISTE
HERINNERING
AAN COLOMBIA
De bomen, die we
10 jaar geleden
hebben geplant,
zien groeien.

spiritualiteit. Queva en Ciarán spreken niet alleen Nederlands en Engels, maar ook Frans en Spaans.

‘Mijn moeder is van Colombia. In haar jonge jaren reisde ze door Europa. Zo leerde ze mijn vader, die in Wallonië woonde, kennen. Ze besloten samen een leven in België uit te bouwen.’ Raskin studeerde talen. Na haar studies ging ze voor de dienst Leefmilieu van het Brussels Gewest werken. Een job die ze vele jaren met veel overtuiging heeft gedaan. En toch is het vandaag tijd voor verandering. ‘Ik ervaar hoe moeilijk het is als vrouw om je rol van moeder te combineren met een professioneel leven. Daarom heb ik beslist om vrouwen met allerlei tips bij te staan.’

Maskers af

Raskin gelooft stellig in haar nieuwe project. Vandaag ligt er een enorme druk op de schouders van vele moeders. De combinatie van werk en leven is niet evident. En dan is er nog de noodzaak om op een duurzame, ecologisch verantwoorde manier in het leven te staan. ‘Eén van mijn ideeën is om ouders vertrouwd te maken met wasbare luiers. Vandaag is het voor veel moeders niet duidelijk hoe ze op een duurzame manier luiers kunnen kopen of huren. Ik wil hen daarbij helpen.’

Het lot van de vrouw heeft haar altijd aangesproken. Nu wil ze er iets aan doen. Ze houdt een pleidooi voor *vrouwencirkels*. ‘Wij vrouwen hebben te veel de neiging om onze problemen voor ons te houden. Het is tijd dat we onze maskers afzetten en elkaar laten weten hoe het echt met ons gaat. Ik ben een grote voorstander van vrouwencirkels. Een plek waar vrouwen samenkomen en hun kwetsbaarheid aan elkaar durven tonen.’

Connecteren

Tijdens het gesprek valt er meerdere keren het woord connectie. Raskin wil opnieuw een connectie maken met haar eigen hart, maar ze wil ook werk maken van het versterken van haar connectie met haar kinderen, echtgenoot, moeder, vrienden, mensen uit andere culturen,... en niet te vergeten met de natuur en iets dat groter is dan haarzelf. ‘Mijn beweegreden om zelfstandige te worden, is niet financieel. In de eerste plaats wil ik mezelf terugvinden, zodat ik mijn innerlijke stem kan horen. Als je die vindt, dan dienen er zich heel wat antwoorden op al je vragen aan. Te vaak luisteren we naar allerlei stemmen buiten onszelf. Stemmen die ons allerlei zaken opleggen, zoals het beeld van de ideale vrouw. Laten we daarmee stoppen en tijd maken voor onszelf. Ons niet langer negeren, maar opnieuw connecteren met het eigen hart en met anderen.’ ●

Connectie met het eigen hart

‘Ik wil de connectie met mijn hart niet verliezen.’ Dus besloot Esmeralda Raskin haar leven een nieuwe wending te geven. Binnenkort start ze met een eigen project om vrouwen sterker te maken.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

In januari 2019 verhuisde Esmeralda Raskin van Etterbeek naar Zaventem. Samen met haar man zocht ze ongeveer drie jaar naar een woning in de Rand. Dat het Zaventem werd, heeft veel te maken met het Feldheimpark. ‘We hadden meteen een klik met deze groene omgeving.’

Tijd voor verandering

Esmeralda Raskin en Eoin Walsh hebben twee kinderen: Caiomhe Ailsa Walsh Raskin (7 jaar) en Ciarán Gaitián Walsh Raskin (5 jaar). Hun Keltische namen hebben ze te danken aan de Ierse roots van hun vader en hun moeders fascinatie voor Keltische

DE Verbindung mit dem eigenen Herzen

„Ich möchte die Verbindung mit meinem Herzen nicht verlieren.“ So beschloss die Kolumbianerin Esmeralda Raskin aus Zaventem, ihrem Leben eine neue Richtung zu geben. Bald wird sie ihr eigenes Projekt zur Stärkung von Frauen starten. Das Schicksal der Frauen hat sie schon immer angesprochen. Jetzt will sie etwas dafür tun. Sie setzt sich für *Frauenkreise* ein. „Wir Frauen neigen zu sehr dazu, unsere Probleme für uns zu behalten. Es ist an der Zeit, dass wir unsere Masken ablegen und uns gegenseitig mitteilen, wie es uns wirklich geht. Ich bin eine große Befürworterin von Frauenkreisen. Ein Ort, an dem Frauen zusammenkommen und sich trauen, einander ihre Verletzlichkeit zu zeigen.“